HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

No 7/2023 Cena $ 2.50 JULY 2023

Česká národní kaple v bazilice Neposkvrněného početí ve Washingtonu, D.C.

Bazilika Neposkvrněného početí Panny Marie je katolická bazilika minor a národní svatyně, která se nachází ve Washingtonu, D.C. v USA. Je největším katolickým kostelem ve Spojených státech a v Severní Americe. Je postavena v novobyzantském slohu. Stavba začala 23. září 1920 a byla dokončena 8. prosince 2017 s věnováním a slavnostním požehnáním mozaiky *Trinity Dome*.

Bazilika je dlouhá 140 m, široká 73 m a výška na vrchol kříže kupole je 72 m. Chrám byl postaven ve stylu středověkých kostelů a tvoří ho zděné zdi a sloupy namísto konstrukční oceli a železobetonu. Pojme 10 000 věřících. V bazilice je 81 kaplí k uctění Panny Marie a odrážejí původ katolických přistěhovalců a náboženských řádů, z jejichž štědrosti byly postaveny. Jednou z nich je Česká národní kaple Panny Marie Hostýnské a sv. Jana Nepomuka Neumanna, kterou dali vybudovat Češi v exilu.

Baziliku navštívili tři papežové. Papež Jan Pavel II., který 12. října 1990 povýšil chrám na baziliku minor. Papež Benedikt XVI., který jí udělil Zlatou růži 16. dubna 2008 a papež František 23. září 2015 při kanonizaci Junípera Serry, O.F.M.

Česká národní kaple zaujímá v bazilice čestné místo mezi desítkami kaplí národů celého světa a je také jednou z nejnavštěvovanějších, protože slouží jako ústřední zpovědní síň. Česká národní kaple je zasvěcena Panně Marii Hostýnské, Vítězné ochránkyni Moravy, a sv. Janu Nepomukovi Neumannovi, rodáku z jihočeských Prachatic, který jako misionář působil v USA a ve Filadelfii se stal biskupem. Zde se zasloužil o rozvoj církevního života a katolických škol.

Myšlenka zřídit českou kapli v bazilice ve Washingtonu vznikla po Eucharistickém kongresu ve Filadelfii v roce 1976. Organizace se ujali duchovní českého původu biskup Jan Mořkovský, Fr. Francis Novák, C.SS.R., Mons. Ludvík Němec, Fr. August Studený, O.S.B. a mnoho a mnoho dalších. Zapojily se české farnosti po celé Americe a další z Kanady a mnoha jiných zemí světa. Dílo podporovaly řeholní řády i krajanské oragnizace – Československý orel v exilu, Národní svaz českých katolíků a mnohé další.

Celé dílo bylo realizováno na počátku 80. let minulého století. S hlavním architektem baziliky Eugenem Kennedy z Bostonu úzce spolupracoval český architekt Tomáš Žižka z Clevelandu a český designer Oldřich Holubář z New Yorku. Kaple sama se nachází v podzemí baziliky vedle krypty – podzemního kostela – na levé straně při pohledu na oltář. Je protipólem velké sakristie. Od chrámového prostoru je kaple oddělena skleněnou stěnou s nádhernými vitrážemi od Izabely Piczek znázorňujícími život sv. Jana Neumanna, hned za stěnou stojí bronzová socha světce v nadživotní velikosti od Jana Koblasa. Kráčí jako poutník k Panně Marii Hostýnské, jejíž dřevěnou sochu v životní velikosti na stěně za oltářem, zhotovila Maria Grace Kanova z Houstonu. Nad Pannou Marií je nápis: „Zůstaň Matkou lidu svému." Vpravo na stěně je velká mozaika Pražského Jezulátka, vlevo sv. Václava, které zhotovil Karel Zedníček z Long Island. Na čtyřech sloupech nesoucích kopuli kaple jsou bronzové reliéfy od George Mathisona ze Sharonu znázorňující České nebe – celkem 12 světců a světic. Najdeme zde sv. Cyrila a Metoděje, sv. Václava a Ludmilu, sv. Vojtěcha a Prokopa sv. Anežku Českou a sv. Zdislavu, sv. Jana Nepomuckého a další. Pod kopulí se vznáší obrovský skleněný lustr od Jiřího Chvojky z New Yorku.

Kaple Panny Marie Hostýnské a sv. Jana Neumanna v bazilice ve Washingtonu

Celá kaple je obložena barevným mramorem ze Španělska a z tohoto kamene je i obětní stůl, kde se slouží mše svaté. V rozích kaple jsou umístěny čtyři velké zpovědnice a po stranách jsou dřevěné lavice od Malachy Ryana z New Yorku. Vpravo na stěně u vchodu se nachází základní kámen kaple, který 7. října 1979 posvětil papež Jan Pavel II.. V něm jsou zasazeny tři prosklené medailony s hlínou z Prachatic, rodiště sv. Jana Neumanna, ze Svatého Hostýna a z podzemí katedrály sv. Víta v Praze. Na prvním sloupu vpravo je umístěn velký bronzový relikviář s ostatky sv. Jana Neumanna. Kaple je skvostným výtvorem architektury a umění. Celé dílo tenkrát před 40 lety stálo 656 tisíc dolarů. Vše bylo uhrazeno ze sbírek a darů věřících a dotací různých organizací.

Kaple byla slavnostně posvěcena 26. června 1983 biskupem Janem Mořkovským. Kardinál Krol předsedal v bazilice v předvečer slavnosti nešporám a pak v kapli vystavil k veřejné úctě relikviář sv. Jana Neumanna. České kázání pronesl biskup Jaroslav Škarvada z Říma. Byla zde řada biskupů, opatů a mnoho kněží. Slavnosti tenkrát trvaly dva dny. Bohoslužby, modlitby, pobožnosti a kázání se střídaly s bohatým kulturním a folklorním programem. Zúčastnili se krajané z celé Ameriky a mnoha dalších zemí světa. Byl přítomen bezpočet krojovaných párů, Orlové v uniformách, řada dalších spolků a korporací. Na památku byla vydána nádherná barevná publikace.

V naší národní kapli se několikrát do roka konají české mše svaté. Slouží je náš český misionář Fr. Antonín Kocurek z New Yorku.

Foto na titulní straně:
Účastníci oslavy 40. výročí posvěcení České národní kaple ve Washingtonu, D.C.

Panna Maria Hostýnská

Panna Maria na Hostýně drží v náručí Ježíška a stoji na vrcholu půlměsíce vznášejícího se nad tatarským táborem.
Ježíšek vrhá na útočící vojsko blesky.
Socha připomíná zázračný zásah v roce 1241, kdy Moravané byli na přímluvu Matky Boží zachráněni při vpádu Tatarů do země.

Poutní píseň

**Nastokrát buď pozdravena, ó Matičko Hostýnská,
Natisickrát zvelebena, Královno archandělská.
Ty jsi naše milá Matka, tys naše naděje všecka,
neb ty jsi ten Jesse kořen, Maria, krásná Ester.**

**Ohlédáš se na vše strany, ó Matičko Hostýnská,
přivádíš k sobě křesťany, Královno archandělská.
Ty jsi naše milá Matka, tys naše naděje všecka,
neb ty jsi ten Jesse kořen, Maria, krásná Ester.**

**Každého chceš vyslyšeti, ó Matičko Hostýnská,
Kdo chce tebe věrně ctíti, Královno archandělská.
Ty jsi naše milá Matka, tys naše naděje všecka,
neb ty jsi ten Jesse kořen, Maria, krásná Ester.**

Salve Regina – Poutnický kancionál č. 425

Svatý Jan Neumann

Svatý Jan Nepomuk Neumann se narodil 28. března 1811 v Prachaticích. Po vystudování teologie v Českých Budějovicích a v Praze odjel do Severní Ameriky, kde byl vysvěcen na kněze (1836) a horlivě působil jako misionář. V roce 1840 vstoupil do kongregace redemptoristů. Stal se biskupem ve Filadelfii (1852). Založil 80 kostelů a asi 100 katolických škol, především pro přistěhovalce z Evropy. Zemřel náhle 5. ledna 1860. V roce 1963 byl prohlášen za blahoslaveného a v roce 1977 za svatého. V českých zemích se jeho památka slaví 19. června.

Modlitba

**Dej mi Svatost, Pane!
Milosrdný Ježíši, Ty jsi inspiroval svatého Jana Neumanna v den jeho kněžského svěcení, aby prosil o svatost.
Kéž na jeho přímluvu získám stejnou milost, zvláště když se snažím přiblížit se k Tobě skrze svátost smíření.
Kéž mi Panna Maria, tvá Matka, pomáhá nést můj kříž a jít ve tvých stopách jako svatý Jan Neumann, a tak dosáhnout věčné slávy.**

Modlitba v České národní kapli, která v bazilice slouží jako zpovědní síň

LITURGICKÁ ČTENÍ

15.neděle v mezidobí - 16.července 2023

1. ČTENÍ - Iz 55, 10-11
Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Toto praví Hospodin: „Jako déšť a sníh padá z nebe a nevrací se tam, ale svlažuje zem a působí, že může rodit a rašit, ona pak obdařuje semenem rozsévače a chlebem toho, kdo jí, tak se stane s mým slovem, které vyšlo z mých úst: nevrátí se ke mně bez účinku, ale vše, co jsem chtěl, vykoná a zdaří se mu, k čemu jsem ho poslal."

2. ČTENÍ - Řím 8, 18-23
Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Jsem přesvědčen, že utrpení tohoto času se nedají srovnat s budoucí slávou, která se zjeví na nás. Celé tvorstvo nedočkavě čeká, až se Boží synové zjeví ve slávě. Vždyť tvorstvo bylo podrobeno nicotnosti, ale ne z vlastní vůle, nýbrž kvůli tomu, který ho podrobil. Zůstala však tvorstvu naděje, že i ono bude vysvobozeno z poroby porušení a dosáhne svobody ve slávě Božích dětí. Víme přece, že celé tvorstvo zároveň sténá a spolu trpí až doposud. A není samo. I my, ačkoliv už máme první dary Ducha, i my sami uvnitř naříkáme a očekáváme své přijetí za syny, vykoupení našeho těla.

EVANGELIUM - Mt 13, 1-23
Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš vyšel z domu a sedl si u moře. Tu se u něho shromáždilo velké množství lidu. Proto vstoupil na loď a posadil se. Celý ten zástup stál na břehu. A mluvil k nim mnoho v podobenstvích: „Jeden rozsévač vyšel rozsévat. A jak rozséval, padla některá zrna na okraj cesty; přiletěli ptáci a sezobali je. Jiná padla na kamenitou půdu, kde neměla mnoho prsti; hned sice vyklíčila, protože neležela v zemi hluboko, ale když vyšlo slunce, spálilo je, takže uschla, protože nezapustila kořeny. Jiná zrna zase padla do trní; trní vzešlo a udusilo je. Jiná však padla na dobrou půdu a přinesla užitek: některá stonásobný, jiná šedesátinásobný, jiná třicetinásobný. Kdo má uši k slyšení slyš!"

Učedníci přistoupili k Ježíšovi a zeptali se: „Proč k nim mluvíš v podobenstvích?" On odpověděl: „Vám je dáno znát tajemství nebeského království, ale jim to dáno není. Kdo má, tomu bude dáno, a bude mít nadbytek. Ale kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. Proto k nim mluvím v podobenstvích, protože vidí, a přece nevidí, slyší, a přece neslyší ani nerozumějí. Plní se na nich Izaiášovo proroctví: 'Budete stále poslouchat, a neporozumíte, ustavičně budete hledět, a neuvidíte. Otupělo totiž srdce tohoto lidu. Uši mají nedoslýchavé a oči zavřeli, aby očima neuviděli, ušima neuslyšeli, srdcem neporozuměli a neobrátili se - a já je neuzdravil.' Ale blahoslavené jsou vaše oči, že vidí, a vaše uši, že slyší. Amen, pravím vám: Mnoho proroků a spravedlivých toužilo vidět, co vidíte vy, ale neviděli, a slyšet, co slyšíte vy, ale neslyšeli.

Vy tedy poslyšte, jaký je smysl podobenství o rozsévači. Když někdo slyší slovo o Božím království a nechápe, přijde ten Zlý a obere ho o to, co bylo v jeho srdci zaseto: to je ten, u kterého bylo zaseto na okraj cesty. Na skalnatou půdu bylo zaseto u toho, kdo slovo slyší a hned ho s radostí přijímá, ale nemá v sobě kořen a je nestálý. Když pak pro to slovo nastane soužení nebo pronásledování, hned odpadne. Do trní bylo zaseto u toho, kdo slovo slyší, ale světské starosti a záliba v bohatství slovo udusí, takže zůstane bez užitku. Do dobré půdy bylo zaseto u toho, kdo slovo slyší a chápe, takže přináší užitek a vydá jeden stonásobný, druhý šedesátinásobný, jiný třicetinásobný."

16.neděle v mezidobí - 23.července 2023

1. ČTENÍ - Mdr 12, 13.16-19
Čtení z knihy Moudrosti.

Kromě tebe není boha, který by se o všechno staral, nemusíš dokazovat, že soudíš spravedlivě. Neboť tvá moc je základ spravedlnosti a to, žes pánem, činí tě shovívavým ke každému. Vždyť sílu ukazuješ jen tomu, kdo nevěří v tvou svrchovanou moc, a trestáš vzdor těch, kdo ji znají. Ty však, který vládneš silou, v mírnosti soudíš a nás vedeš se vší šetrností, neboť kdykoli chceš, máš moc vždycky v ruce. Takovým jednáním jsi poučoval svůj lid, že spravedlivý musí být lidumilný. Svým synům poskytuješ radostnou naději, že po hříchu dáváš příležitost k lítosti.

2. ČTENÍ - Řím 8, 26-27
Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Duch nám přichází na pomoc v naší slabosti. Vždyť ani nevíme, oč se máme vhodně modlit. A tu sám Duch se za nás přimlouvá vzdechy, které nelze vyjádřit, a Bůh, který zkoumá srdce, ví, co Duch žádá, a že jeho přímluva za křesťany je ve shodě s Boží vůlí.

EVANGELIUM - Mt 13, 24-43
Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš předložil zástupům toto podobenství: „Nebeské království je podobné člověku, který nasel na svém poli dobré semeno. Ale když lidé spali, přišel jeho nepřítel, rozházel mezi pšenici plevel a odešel. Když pak osení vyrostlo a nasadilo na klas, tehdy se ukázal i plevel. Tu přišli služebníci k hospodáři a řekli mu: 'Pane, copak jsi nenasel na svém poli dobré semeno? Odkud se tedy vzal plevel?' On jim odpověděl: 'To udělal nepřítel.' A služebníci mu řekli: 'Máme jít a sesbírat ho?' On však řekl: 'Ne. Jinak byste při sbírání plevele mohli s ním vytrhat i pšenici. Nechte obojí spolu růst až do žní - a o žních řeknu žencům: 'Nejprve seberte plevel a svažte ho do snopků k spálení, ale pšenici shromážděte do mé stodoly. '" Předložil jim další podobenství: „Nebeské království je jako hořčičné zrno, které člověk vzal a zasel na svém poli. Je sice menší než všecka semena, ale když vyroste, je větší než ostatní zahradní rostliny a stane se z něho keř, takže přilétají ptáci a hnízdí v jeho větvích." Pověděl jim jiné podobenství: „Nebeské království je jako kvas, který vzala žena a zadělala ho do tří měřic mouky, až se všechno prokvasilo." To všechno mluvil Ježíš k zástupům v podobenstvích a bez podobenství k nim vůbec nemluvil. Tak se mělo naplnit, co řekl prorok: 'Otevřu ústa v podobenstvích, vypovím, co bylo skryté od založení světa.' Potom rozpustil zástupy a šel domů. Jeho učedníci k němu přistoupili a prosili: „Vylož nám to podobenství o pleveli na poli." Odpověděl: „Ten, kdo rozsévá dobré semeno, je Syn člověka, pole je svět. Dobré království všechny svůdce a ty, kdo dělají nepravosti, a uvrhnou je do ohnivé pece; tam bude pláč a skřípění zubů. Tehdy budou spravedliví v království svého Otce zářit jako slunce. Kdo má uši, slyš!"

17.neděle v mezidobí - 30.července 2023

1. ČTENÍ - 1 Král 3, 5.7-12
Čtení z první knihy Královské.

Hospodin se zjevil Šalomounovi ve snu v noci. Bůh pravil: „Žádej si, co bych ti měl dát." Šalomoun řekl: „Hospodine, můj Bože, tys učinil svého služebníka králem místo Davida, mého otce. Ale já jsem mladíček a nevím si rady. Tvůj služebník je však uprostřed

tvého lidu, který sis vyvolil, lidu četného, který nelze pro množství ani sečíst ani odhadnout. Dej proto svému služebníku chápavé srdce, jak vládnout nad tvým lidem a rozlišovat dobro a zlo, neboť kdo by jinak mohl vládnout nad tímto tak početným lidem?" Pánu se líbilo, že Šalomoun žádal právě toto, a proto mu řekl Bůh: „Poněvadž jsi žádal právě toto a nežádal sis dlouhý věk ani bohatství ani život svých nepřátel, ale přál sis chápat právo, hle - splním tvá slova. Dám ti moudré a prozíravé srdce, že nebylo podobného před tebou, ani po tobě podobné nepovstane."

2. ČTENÍ - Řím 8, 28-30
Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Víme, že těm, kteří milují Boha, všecko napomáhá k dobrému, těm, kdo jsou z Boží vůle povoláni. Neboť ty, které napřed poznal, ty také předurčil, aby byli ve shodě s obrazem jeho Syna, aby tak on byl první z mnoha bratří. A ty, které předurčil, také povolal, a ty, které povolal, také ospravedlnil, a ty, které ospravedlnil, také uvedl do slávy.

EVANGELIUM - Mt 13, 44-52
Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl zástupům: „Nebeské království je podobné pokladu, ukrytému v poli. Když ho člověk najde, zakryje ho a s radostí nad ním jde, prodá všechno, co má, a to pole koupí. Nebeské království je také podobné obchodníku, který hledá vzácné perly. A když najde jednu drahocennou perlu, jde, prodá všechno, co má, a koupí ji. Dále je nebeské království podobné síti, která se spustí do moře a zahrne všechno možné. Když je plná, rybáři ji vytáhnou na břeh, posadí se, co je dobré, vyberou do nádob, co však za nic nestojí, vyhodí. Tak to bude při skonání věků: Vyjdou andělé, oddělí zlé od spravedlivých a hodí je do ohnivé pece. Tam bude pláč a skřípění zubů. Rozuměli jste tomu všemu?" Odpověděli: „Ano." A on jim řekl: „Proto každý učitel Zákona, který se stal učedníkem nebeského království, je jako hospodář, který ze své bohaté zásoby vynáší věci nové i staré."

Svátek Proměnění Páně - 6.srpna 2023

1. čtení – Dan 7,9-10.13-14
Čtení z knihy proroka Daniela.

Viděl jsem, že byly postaveny trůny a stařec velikého věku usedl. Jeho roucho bylo bílé jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho trůn plápolal ohněm, jeho kola – žhoucí oheň. Ohnivý proud vytékal a vycházel od něho, tisíce tisíců mu sloužily, desetitisíce desetitisíců stály před ním, usadil se soudní dvůr a byly otevřeny knihy. Díval jsem se v nočním vidění, a hle – s nebeskými oblaky přicházel (někdo) jako syn člověka, došel až k starci velikého věku, přivedli ho k němu. Byla mu dána moc, sláva a království a sloužily mu všechny národy, kmeny i jazyky: jeho moc je moc věčná, a ta nepřestane, jeho království nebude zničeno.

2. čtení – 2 Petr 1,16-19
Čtení z druhého listu svatého apoštola Petra.

Milovaní! Když jsme vás poučovali o tom, jak mocný je náš Pán Ježíš Kristus a že zase přijde, nedrželi jsme se v té věci nějakých chytrácky vymyšlených bájí. My jsme přece na vlastní oči viděli jeho velebnost. Neboť přijal od Boha Otce čest a slávu, když o něm vznešená Boží velebnost promluvila tato slova: `To je můj milovaný Syn, v něm já mám zalíbení.' Ten hlas přicházel z nebe a my jsme ho slyšeli, když jsme s ním byli na posvátné hoře. Ale máme něco spolehlivějšího, totiž výroky proroků, a děláte dobře, když na ně dbáte jako na světlo, které svítí na temném místě, dokud se nerozbřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci.

EVANGELIUM - Mt 17, 1-9
Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš vzal s sebou Petra, Jakuba a jeho bratra Jana a vyvedl je na vysokou horu, aby byli sami. A byl před nimi proměněn: jeho tvář zazářila jako slunce a jeho oděv zbělel jako světlo. A hle ukázal se jim Mojžíš a Eliáš, jak s ním rozmlouvají. Petr se ujal slova a řekl Ježíšovi: „Pane, je dobře, že jsme tady. Chceš-li, postavím tu tři stany: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi." Když ještě mluvil, najednou je zastínil světlý oblak, a hle – z oblaku se ozval hlas: „To je můj milovaný Syn, v něm mám zalíbení; toho poslouchejte!" Jak to učedníci uslyšeli, padli tváří k zemi a velmi se báli. Ježíš přistoupil, dotkl se jich a řekl: „Vstaňte, nebojte se!" Pozdvihli oči a neviděli nikoho, jen samotného Ježíše. Když sestupovali s hory, přikázal jim Ježíš: „Nikomu o tom vidění neříkejte, dokud nebude Syn člověka vzkříšen z mrtvých."

19.neděle v mezidobí - 13.srpna 2023

1. ČTENÍ - 1 Král 19, 9a. 11-13a
Čtení z první knihy Královské.

Když přišel Eliáš k Boží hoře Chorebu, přenocoval tam v jeskyni. A tu se k němu ozvalo Boží slovo. Řeklo mu: „Vyjdi ven a postav se na hoře před Hospodinem!" Hospodin přecházel: prudký a silný vichr, který trhá hory a láme skály, vál před Hospodinem, ale Hospodin ve vichru nebyl. Potom nastalo zemětřesení, ale Hospodin v zemětřesení nebyl. Po zemětřesení šlehal oheň, ale Hospodin v ohni nebyl. Po ohni následoval šum jemného vánku. Když to Eliáš slyšel, zahalil si tvář pláštěm, vyšel ven a zastavil se u vchodu do jeskyně.

2. ČTENÍ - Řím 9, 1-5
Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Mluvím pravdu - vždyť jsem Kristův - nelžu, a totéž mi dosvědčuje i svědomí osvícené Duchem svatým: velký zármutek a neustálou bolest nosím v srdci. Přál bych si totiž, abych já sám byl proklet, od Krista vzdálen, pro své bratry, s kterými jsem tělesně spřízněn. Vždyť jsou to Izraelité, byli přijati za syny, Bůh s nimi bydlel, uzavřel s nimi smlouvu, dal jim zákonodárství, bohoslužbu i zaslíbení. Jejich předkové jsou praotci izraelského národa a od nich podle lidské přirozenosti pochází i Kristus - Bůh, který je nade všecko, buď velebený navěky! Amen.

EVANGELIUM - Mt 14, 22-33
Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když Ježíš nasytil zástupy, hned potom přiměl učedníky, aby vstoupili na loď a jeli před ním na druhý břeh, než on rozpustí zástupy. Když zástupy rozpustil, vystoupil na horu, aby se o samotě modlil. Nastal už večer, a byl tam sám. Zatím byla loď už daleko od břehu a vlny ji zmítaly, protože vanul vítr proti nim. K ránu šel Ježíš k nim a kráčel po moři. Když ho učedníci uviděli kráčet po moři, zděsili se, neboť mysleli, že je to přízrak, a strachem začali křičet. Ježíš však na ně hned promluvil: „Vzmužte se! To jsem já, nebojte se!" Petr mu odpověděl: „Pane, když jsi to ty, rozkaž, ať přijdu k tobě po vodě." A on řekl: „Pojď!" Petr vystoupil z lodi, kráčel po vodě a šel k Ježíšovi. Zpozoroval však silný vítr a dostal strach. Začal tonout a vykřikl: „Pane, zachraň mě!" Ježíš hned vztáhl ruku, zachytil ho a řekl mu: „Malověrný, proč jsi pochyboval?" Pak vstoupili na loď a vítr přestal. Ti, kdo byli na lodi, se mu klaněli a říkali: „Jsi opravdu Boží Syn."

ZPRÁVY Z VLASTI

Zprávy od 1. do 30. června 2023

Politické události

Prezidenti Česka a Slovenska se sešli u vily Tugendhat. Čaputová ujistila, že rozhodnutí neobhajovat mandát je konečné

Prezident Petr Pavel řekl, že chápe a přijímá rozhodnutí hlavy slovenského státu Zuzany Čaputové, která napřesrok nebude obhajovat mandát. Oba prezidenti se sešli v zahradách vil Tugendhat a Löw-Beer v rámci festivalu Meeting Brno. Čaputová zdůraznila, že je její rozhodnutí definitivní, Slovensko podle ní potřebuje někoho s novými silami.

Rozhodnutí Čaputové neobhajovat mandát bylo prvním tématem její debaty s Petrem Pavlem. Prezidentka řekla, že to bylo nejspíše její vůbec nejtěžší rozhodování a že se snažila zodpovědně zvážit svoje síly pro případnou obhajobu a následný pětiletý výkon funkce.

„Nevybírala jsem si v životě vždy ty nejlehčí chodníčky. Ale přesto jsem dospěla k tomuto rozhodnutí," uvedla.

Funkční období pro ni bylo náročné, protože se Slovensko v posledních pěti letech potýkalo s vnějšími i vnitřními krizemi. Kromě pandemie koronaviru a války Ruska proti Ukrajině, která se Slovenskem sousedí, se země potýkala také s politickou nestabilitou. V době mandátu Čaputové se vystřídali čtyři premiéři a již je nepochybné, že po podzimních předčasných parlamentních volbách přibude ještě pátý.

Čaputová se zmínila také o vlivu sociálních sítí a ohledech na své nejbližší. Důvody ale nechtěla příliš konkretizovat. „Doufám, že toto moje rozhodnutí bude přijaté s důvěrou, i když nemůžu a nechci být konkrétní," řekla.

Český prezident zdůraznil, že její rozhodnutí přijímá s úctou a chápe důvody. Uvedl, že stoprocentní nasazení v úřadu stojí hodně energie. „Předpokládám, že Slovensko nestojí a nepadá na jednom člověku a že si slovenští občané vyberou nástupce, se kterým budou vztahy mezi našimi zeměmi pokračovat na té úrovni jako dosud," dodal Pavel.

Slovenská prezidentka ujistila, že chce zbývající necelý rok mandátu dokončit naplno. Nadále se bude soustředit například na tematiku klimatické krize, spravedlnosti nebo sociálně vyloučených skupin. „Dlouhým, konzistentním tlakem se občas systémová změna podaří," řekla Čaputová. Slovenskou společnost vnímá jako fragmentovanou, usiluje o spojování, dialog a lepší komunikaci. „Komunikace je nesmírně podceňovaná – anebo jsou podceňovaní voliči. Pro mě je velmi důležité, jakým způsobem promlouvám k lidem," uvedla prezidentka.

Největší potenciál Slovenska vidí Čaputová v tvůrčích a inovativních lidech, kteří ale často odcházejí do zahraničí a ne vždy se vracejí domů. Na Česku je podle prezidentky inspirující vyšší sebedůvěra, přítomná třeba i v „krásně sebevědomém" hesle „zlaté české ručičky". Pavlovi naopak připadají Slováci často více hrdí na svůj stát a původ, než jsou Češi, u kterých by někdy rád viděl více optimismu.

Pavel a Čaputová letos společně vyrazili na Ukrajinu, šlo o gesto podpory a sounáležitosti. Pavel připomněl, že Ukrajina je suverénní zemí s demokraticky zvolenou vládou a prezidentem, která byla agresivně napadena svým sousedem, tedy Ruskem. „Jestli chceme žít ve světě, ve kterém platí pravidla, kde se budeme cítit bezpečně, musíme se zasadit o to, že ta pravidla budou platit i pro ty, kterých se to týká teď," řekl Pavel.

Debatu dvou hlav států si přišlo do zahrady vily Tugendhat poslechnout na 1500 lidí. Čaputovou a Pavla přivítali potleskem a slovenské prezidentce, která ve středu oslavila životní jubileum, sborově zazpívali Živijó.

Pořadatelé festivalu věnovali oběma prezidentům obraz vily Tugendhat od brněnské umělkyně Eriky Voith. Je rozdělený na dvě poloviny – každý dostal jednu.

Ředitel Meeting Brno Petr Kalousek uvedl, že ambicí festivalu je změnit vnímání místa, kde se koná. Ve vile Tugendhat totiž dojednala v roce 1992 česká a slovenská delegace rozdělení společného státu. „Rádi bychom posunuli vnímání tohoto místa ze symbolu rozdělení našich dvou států na symbol vzájemného partnerství a kooperace," uvedl Kalousek.

Organizátoři by v příštím roce chtěli setkání zopakovat. Petra Pavla i Zuzanu Čaputovou pozvali i na další ročník. Nicméně to již zřejmě nebude setkání dvou hlav států. Čaputové skončí mandát v polovině června.

Istanbulskou úmluvu vláda schválila. Dokument o potírání násilí na ženách míří do Sněmovny

Vláda souhlasila s pokračováním procesu ratifikace takzvané Istanbulské úmluvy. Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí posílá k rozhodnutí Sněmovně. O schválení informovalo na twitteru vládní hnutí STAN. Podle něj kabinet ratifikaci doporučil. Podle vládní zmocněnkyně pro lidská práva Kláry Šimáčkové Laurenčíkové kabinet úmluvu „schválil k ratifikaci".

„Naše vláda doporučila ke schválení Úmluvu o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí," uvedlo vládní hnutí STAN. Šimáčková Laurenčíková se označila za „šťastnou zmocněnkyni".

Česko úmluvu podepsalo v roce 2016. K tomu, aby začala platit, ji musí ratifikovat Sněmovna a Senát a podepsat prezident. Česká republika patří v Evropské unii k menšině zemí, které dokument dosud nepřijaly.

Členské státy teď na začátku června odhlasovaly, že se sedmadvacítka k úmluvě připojí. Kabinet předem oznámil, že se Česká republika při hlasování zdrží.

Úmluva v Česku vyvolávala silné emoce. Důrazně ji odmítali konzervativci či sedm křesťanských církví. Podle zastánců naopak pomůže zlepšit pomoc obětem a představuje i symbol, že násilí je v Česku nepřijatelné.

Minulé kabinety projednání a ratifikaci odsouvaly. O odklad žádali i někteří nynější ministři, naposledy to byla tři lidovecká ministerstva a kvůli církvím pak i resort kultury. Pětikoaliční vláda v pro-

gramovém prohlášení píše, že zajistí lepší ochranu obětem sexuálního a domácího násilí.

Text úmluvy odsuzuje domácí násilí, sexuální obtěžování, znásilnění, nucené sňatky, takzvané zločiny ze cti či mrzačení genitálií. Poukazuje na to, že ženy bývají mnohem častěji obětí domácího a sexuálního násilí než muži i obětí masového znásilňování v ozbrojených konfliktech.

Násilí vůči ženám dokument vnímá jako porušování lidských práv a diskriminaci. V úmluvě se státy zavazují mimo jiné k uzákonění opatření proti násilí, k prevenci i k vyčlenění peněz na služby.

Počítá se se školením zdravotníků, policistů či soudců. Vzniknout by měla centra s lékařskou pomocí pro oběti sexuálního násilí, dostupná by měla být právní a psychologická podpora či azylové domy. Text zmiňuje, že do prevence by se měli zapojit i muži a chlapci. Pracovat by se mělo i s násilnými osobami.

Podle údajů z národního plánu prevence domácího násilí přichází kvůli útokům za dveřmi domovů Česko ročně minimálně o 14,5 miliardy korun, a to třeba kvůli pracovní neschopnosti a léčbě. Ročně se policii ohlásí asi 600 znásilnění. Podle výzkumů je to zhruba pět procent případů.

Ekonomika

Předběžný návrh rozpočtu na rok 2024 počítá se schodkem 235 miliard korun, částka ale není konečná

Vláda ve středu 21. června schválila předběžný návrh státního rozpočtu na rok 2024, počítá se schodkem 235 miliard korun. Příjmy by měly být 1,899 bilionu korun a výdaje 2,134 bilionu korun, řekl ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS). Premiér Petr Fiala (ODS) doplnil, že tato výše schodku není konečná, bude se pohybovat mezi ve středu schválenými 235 miliardami korun a 270 miliardami korun, které vláda minulý týden stanovila jako strop pro výši deficitu.

Stanjura také upozornil, že výše příjmů a výdajů se ještě bude měnit po zpracování srpnové makroekonomické prognózy ministerstva financí. O konkrétní podobě rozpočtu se podle něho ještě povede politická debata. Vláda ho schválí do konce září.

„Jsou to předběžné návrhy příjmů a výdajů jednotlivých kapitol, jednání teprve začnou," řekl Stanjura o schváleném materiálu. Úředníci nyní podle něj rozpracují schválené mantinely podle rozpočtových kapitol, na jejich základě budou nejprve jednat ekonomičtí náměstci jednotlivých ministerstev a poté i přímo ministři o konečné podobě rozpočtu.

Fiala zdůraznil, že jednotliví ministři nebudou chodit vyjednávat na ministerstvo financí o penězích pro svou kapitolu, ale vláda bude o podobě rozpočtu jednat jako tým. Podle něj taková debata přispívá k odpovědnému chování všech ministrů.

Do schváleného návrhu zatím nejsou započítány výdaje kryté půjčkou z Národního plánu obnovy, upřesnilo v tiskové zprávě ministerstva financí. Návrh naopak zohledňuje dopady balíčku ke konsolidaci veřejných financí, na jehož podobě se vláda dohodla v květnu.

Kabinet ve středu také rozhodl, že nebude v rozpočtu na příští rok snižovat tarifní platy státních zaměstnanců o pět procent, jak původně zvažoval, ale ponechá je na úrovni letošního roku.

V porovnání s letošním rokem pracuje návrh rozpočtu na příští rok s příjmy o 29,1 miliardy nižšími a výdaji o 89,1 miliardy nižšími. Na výdajové straně je největší nárůst v kapitole ministerstva obrany, jehož rozpočet roste o 48 miliard korun kvůli naplnění zákona, podle něhož musí obranné výdaje dosahovat dvou procent hrubého domácího produktu (HDP). O 39,6 miliardy korun rostou výdaje na důchody.

Pro letošní rok je schválený deficit rozpočtu 295 miliard korun. Národní rozpočtová rada ale vyjádřila pochybnosti o jeho udržení v této výši, podobně se vyjadřují i ekonomičtí analytici nebo pozice. Ke konci května byl schodek 271,4 miliardy korun.

Stanjura ve středu řekl, že příští týden začne vláda jednat o dodatečných úsporách v letošním roce, které by pomohly k lepšímu rozpočtovému saldu. Dohodu očekává v polovině července.

Schválený materiál stanovuje také výhled na schodek v dalších dvou letech. V roce 2025 by podle něj měl stát hospodařit s deficitem 200 miliard korun, o rok později by se měl schodek snížit na 175 miliard korun, uvedlo MF. Stanjura řekl, že tak vláda splní svůj závazek snížit do konce svého funkčního období schodek pod tři procenta HDP.

Kurzovní lístek 26. 6. 2023 (střed)

EUR, 1 .....23.655
Kanada, 1 .....16.495
USA, 1 .....21.668

Kultura

Poznáme, kdo věří jen na oko a kdo doopravdy. Prozradí je tělo, tvrdí řádová sestra a akademička

Výzkumy ukazují, že když člověk věří v Boha, pro lidský mozek je to stejně reálný vztah jako jakýkoli jiný, tvrdí psychoterapeutka, výzkumnice a řádová sestra z kongregace Dítěte Ježíše Klára Maliňáková. Na Univerzitě Palackého v Olomouci studuje to, jaký vliv má víra a spiritualita na lidské tělo. „Ukazuje se, že nestačí povrchní víra. To má na zdraví spíš negativní vliv. Pro mozek věřícího člověka je vztah s Bohem stejně reálný jako jakýkoliv jiný vztah," říká Maliňáková.

Být věřící, tedy být členem náboženské skupiny, nebo být spirituální, tedy hledat ve svém životě smysl, hloubku a přesah bez příslušnosti ke konkrétní skupině, má obecně na lidské zdraví pozitivní vliv.

„Víra a spiritualita se objektivně pojí s lepším zdravím, s nižším výskytem chorob, lepším fungováním imunitního systému. Lidé žijí déle... Ale nestačí povrchní víra. Nestačí říct, že chodím do kostela, že mám nějakou svoji spiritualitu, kterou jsem si ušil na míru. To má na zdraví spíš negativní vliv. To totiž může představovat únikovou strategii z problémů, které přináší život.

Pokud mi meditace nebo modlitba přinese energii, abych vyřešila konflikt, tak výborně. Ale pokud to dělám jen proto, abych ze situace unikl, tak se to projeví třeba ve vztazích. Klid a štěstí přichází jako důsledek zakotveného života," uzavírá psychoterapeutka a řádová sestra Maliňáková.

Podle: rozhlas.cz
ct24.ceskatelevize.cz
připravila Dominika Brabcová

CÍRKEV DOMA A VE SVĚTĚ

Zemřel Mons. Alojz Tkáč, emeritní košický arcibiskup

V úterý 23.května 2023 Pán povolal na věčnost Mons. Alojze Tkáče, emeritního košického arcibiskupa. Pohřeb se konal 30. května v katedrále sv. Alžběty v Košicích, kde byl též pochován.

Mons. Alojz Tkáč se narodil 2. března 1934 v Ohradzanech a zemřel 23. května 2023 v Košicích ve věku 89 let. Byl slovenský katolický duchovní, v letech 1990–1995 biskup a v letech 1995–2010 arcibiskup košický a metropolita východoslovenský.

Po maturitě v Humenném studoval na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě a po dvou letech pokračoval ve studiu na Římskokatolické Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Bratislavě. Kněžské svěcení přijal 25. června 1961. Po svém vysvěcení krátce působil jako kaplan v Zborově a od roku 1964 do roku 1975 jako archivář na biskupském úřadu v Košicích.

V roce 1975 mu byl odebrán státní souhlas k vykonávání kněžského povolání, hlavní příčinou byl jeho projev na sjezdu Sdružení katolických duchovních Pacem in terris v roce 1974, v němž ostře kritizoval jak samo sdružení, tak státní církevní politiku.

Poté až do roku 1983 pracoval jako řidič tramvaje v košické MHD a jako dělník. V roce 1983 se mohl vrátit do pastorace. Působil jako správce farnosti Červenica do 14. února 1990, kdy byl jmenován košickým biskupem. Biskupské svěcení přijal dne 17. března 1990 v Košicích. Dne 31. března 1995 byla košická diecéze povýšena na arcidiecézi a Alojz Tkáč se stal prvním košickým arcibiskupem a východoslovenským metropolitou. Pálium mu odevzdal papež Jan Pavel II. dne 2. června 1995.

Roku 2003 se stal velkým kancléřem Katolické univerzity v Ružomberku, od roku 2006 je členem vědeckého kolegia jejího Historického ústavu. Dne 4. června 2010 přijal papež jeho rezignaci a novým košickým arcibiskupem jmenoval Bernarda Bobera. Byl také pravidelným dárcem krve, držel diamantovou plaketu Jánského za více než 80 darování krve.

50 let od kněžského svěcení slaví biskupové Graubner, Baxant a Herbst

23. června 2023 oslavili 50 let od kněžského svěcení arcibiskup pražský a předseda ČBK, Jan Graubner, litoměřický biskup Jan Baxant a Karel Herbst, emeritní pomocný biskup pražský.

Mons. Jan Graubner, arcibiskup pražský a primas český

Narodil se 29. srpna 1948 v Brně. Teologii studoval na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci v letech 1968–1973 a kněžské svěcení přijal roku 1973. Poté působil v duchovní správě ve Zlíně a Valašských Kloboukách, naposledy byl od roku 1982 farářem ve Vizovicích a excurrendo administrátorem v Provodově a Horní Lhotě.

Titulárním biskupem tagarijským a pomocným biskupem olomouckým byl jmenován 17. března 1990. Za své biskupské heslo si zvolil slova Quod dixerit vobis facite – „Co vám řekne, učiňte" z Janova evangelia.Po smrti arcibiskupa Vaňáka byl sborem konzultorů zvolen administrátorem olomoucké arcidiecéze. Arcibiskupem olomouckým byl jmenován 28. září 1992.

První velkou událostí jeho pontifikátu byla 21. května 1995 slavnostní kanonizační bohoslužba na letišti v Olomouci-Neředíně, při níž papež Jan Pavel II. prohlásil za svaté Jana Sarkandra a Zdislavu z Lemberka. Odpoledne se papež zúčastnil setkání s mládeží na Svatém Kopečku u Olomouce, které sám označil za jedno z nejkrásnějších, které s mládeží prožil.

V letech 2000–2010 byl arcibiskup Graubner předsedou České biskupské konference a znovu jím je od roku 2020, zastává rovněž funkce delegáta ČBK pro misie a novou evangelizaci a pro charitu a sociální služby. Dne 13. května 2022 ho papež František jmenoval 37. pražským arcibiskupem a 25. českým primasem, úřadu se ujal 2. července téhož roku.

Mons. Jan Baxant, litoměřický biskup

Narodil se 8. 10. 1948 v Karlových Varech. Pochází ze šesti sourozenců, bratr Pavel je rovněž kněz, sestra Marie vede Bohu zasvěcený život. Po maturitě na Střední průmyslové škole zeměměřičské v Praze byl přijat na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Praze se sídlem v Litoměřicích. Po ukončení studia přijal kněžské svěcení dne 23. 6. 1973 v Praze z rukou Mons. Františka Tomáška.

Svou kněžskou službu začínal jako kaplan v Kolíně v letech 1973 až 1975. Poté působil jako administrátor nejprve v Bystřici u Benešova (v letech 1975 až 1983) a pak ve farnosti sv. Antonína v Praze – Holešovicích (v letech 1983 až 1990).

V roce 1990 byl jmenován vicerektorem a posléze v roce 1993 rektorem Arcibiskupského kněžského semináře v Praze. Od roku 1997 pokračoval v kněžské službě jako farář nejdříve v Kolíně, a pak od roku 2000 až do konce roku 2002 ve farnosti Matky Boží před Týnem v Praze.

Od 1. 1. 2003 působil jako generální vikář českobudějovické diecéze. Biskupem litoměřickým byl jmenován 4. 10. 2008 a svěcení z rukou kardinála Miloslava Vlka přijal dne 22. 11. 2008. Hovoří německy, francouzsky, italsky a rusky.

V ČBK je členem Ekonomicko-právní komise, předsedou Ekonomické rady a předsedou Komise pro sdělovací prostředky a Katolický týdeník.

Mons. Karel Herbst, emeritní pomocný biskup pražský

Mons. Karel Herbst se narodil 6. listopadu 1943 v Praze. V roce 1960 se vyučil elektromechanikem elektrických lokomotiv a osm let tuto práci vykonával. Při zaměstnání vystudoval gymnázium v Praze. V letech 1968–1973 studoval na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích. Kněžské svěcení přijal 23. června 1973.

V letech 1973–1974 působil jako kaplan v Mariánských Láznich, v letech 1974-1975 na Svaté Hoře u Příbrami. 6. ledna 1975 mu byl odňat státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti za to, že při čtení vánočního pastýřského listu vynechal větu o oslavě 30. výročí osvobození naší vlasti sovětskou armádou. Od února 1975 do srpna 1986 pracoval v podniku Úklid jako čistič výkladních skříní.

V polovině sedmdesátých let se seznámil s činností salesiánů a 11. září 1976 složil doživotní sliby v kongregaci Salesiánů svatého Dona Boska. V letech 1974–1986 se věnoval pořádání salesiánských chaloupek, prázdninových akcí pro děti v rámci podzemního fungování salesiánské kongregace. Od září 1986, kdy mu byl navrácen státní souhlas, do roku 1989 působil Karel Herbst ve Starém Sedlišti na Tachovsku, v roce 1990 jako administrátor farnosti ve Všetatech.

Od roku 1990 do roku 1997 byl ředitelem salesiánské komunity v Praze-Kobylisích a administrátorem farnosti. V letech 1997–2000 byl spirituálem Arcibiskupského kněžského semináře v Praze-Dejvicích. Od září 2000 do března 2002 byl administrátorem farnosti Fryšták u Holešova. 6. dubna 2002 byl ustanoven světícím biskupem pražské římskokatolické arcidiecéze a titulárním biskupem siccesiánským. Na svou funkci rezignoval roku 2016 a stal se emeritním pomocným biskupem.

Podle: www.cirkev.cz

Pastýřský list arcibiskupa Jana Graubnera,

který se v neděli 21. května četl ve farnostech pražské arcidiecéze

Všem farnostem a společenstvím
Arcidiecéze pražské

Milí otcové, sestry a bratři,

dokončil jsem setkávání s pastoračními radami farností podle jednotlivých vikariátů. Děkuji všem, kteří mi pomohli aspoň touto cestou trochu poznat diecézi, ve které jsem nový. Jsem rád, že i pro mnohé účastníky byla tato setkání obohacením. Někteří teprve poznali své sousedy, jiní žasli nad tím, že se u nás v diecézi děje tolik dobrého. Jednotlivé farnosti se od sebe velmi liší nejen velikostí a vnějšími podmínkami, ale i životaschopností společenství.V této oblasti se ale všichni máme co učit.

Pán Ježíš nezaložil jednotlivé křesťany, ale společenství církve, do níž zve jednotlivce, aby ji vytvářeli. On říká: Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich. Jinde říká: Boží království je mezi vámi. Takové duchovní zkušenosti nemohou udělat jednotlivci bez společenství. Církev začala žít o Letnicích, když přijala Ducha Svatého, který je její duší. Jednotlivci nemohou žít z Ducha, který je Láska, aniž by milovali. Když v sobě nechají Ducha působit, tedy milovat, vznikají vztahy, vzniká společenství církve, které není jen lidským spolkem, ale Boží skutečností. To je místo, kde i lidé zvenčí mohou zakusit Boží blízkost, být osloveni živým Bohem. Křesťanské společenství samo přijímá ty, kteří touží poznávat Pána a angažovat se v novém životě. Ono je místem, kde se předává víra, protože se v něm víra společně žije. Je lůnem, v němž se někteří členové rodí a rostou pro povolání k službě v církvi. Bez těchto společenství nám budou chybět nejen povolání ke kněžství a zasvěcenému životu, ale i povolání k laické službě společenství a také misijní rozměr, který je základním znakem církve.

Dnes vím o problémech městských farností, odkud mnoho lidí na neděli odjíždí na venkov, nebo těch venkovských, kde za příhodného počasí většinu účastníků na nedělní bohoslužbě tvoří chalupáři, nebo vím o těch, kteří jdou na mši pokaždé jinam a nemají domov v žádné farnosti. Pokuste se najít řešení třeba v tom, že se zapojíte na zimu v jedné farnosti a na léto v jiné, ale zapojte se do vytváření společenství na obou místech. Vždy na nějaký čas. Podobně vy, kteří kvůli pracovním povinnostem střídáte v neděli nejrůznější kostely, zapojte se někde aspoň občas, aby každý měl někde církevní domov, kde není jen hostem, ale tím, který se na životě společenství aktivně podílí a svým způsobem za ně nese spoluodpovědnost.

Farní společenství má být duchovní rodinou rodin, které se spolu znají, modlí se a slaví i spolupracují, které mezi sebe rády pozvou i lidi zvenčí. Jsem rád, že jsem v diecézi takové živé farnosti našel a moc se těším na to, že jich přibude.

Farnost není zastaralá struktura, ale nesmí být chápána jako servis, kam jdeme, když potřebujeme nějakou duchovní službu. Farnost to není pan farář a jeho kancelář, ale společenství, které vytvářejí lidé z moci křtu a podle svých schopností se podílejí na jeho životě. Farář je taky členem společenství a z biskupova pověření stojí v jeho čele. Farnost je místem formace víry i dnes přesto, že máme i jiné příležitosti k vzdělávání, a prvním místem náboženské formace je především rodina, kde se společně modlí a snaží žít jako Ježíšovi přátelé. Pokud neoživíme společným úsilím farnosti, naše církev neporoste.

Farnost je místem evangelizace, kterou nekonají pozvaní profesionálové, ale všichni, kteří získali živou zkušenost se vzkříšeným Kristem a prožívají obnovené vztahy, přijímají se navzájem, naslouchají životním zkušenostem lidí a osvěcují je světlem evangelia. Prožívaná radost z hlásání Ježíše Krista je pak vede k těm, kteří evangelium neznají, nebo se z různých důvodů od Boha vzdálili. Farnost musí myslet na předávání víry dětem a mládeži, nabídnout přiměřené katecheze, ale taky je zapojit do budování farnosti. Jejich radost z toho, co mohli udělat pro druhé, je pak nejdůležitějším nástrojem jejich formace. Farnosti, které jsou tak malé, že se tam nemůže vytvořit společenství dětí či mládeže, prosím, aby úzce a dlouhodobě spolupracovaly s nějakou jinou farností. Mladí nutně potřebují ke svému rozvoji společenství vrstevníků. S nimi pak mohou dělat něco hezkého pro starší generace či pro nevěřící okolí. Členům farních rad jsem na závěr setkání slíbil, že za rok se sejdeme zas. Já budu především mlčet a naslouchat.

Každá farnost má představit jednu svou zkušenost, která je posunula dopředu, nebo jim udělala radost, zkušenost, o níž si myslí, že by mohla inspirovat druhé. Tak se budeme učit jeden od druhého, tak si budeme pomáhat navzájem na společné cestě k oživení církve. Pomozte ve vaší farnosti udělat zkušenost, která by stála za sdílení. K modlitbě za oživení farností jsem založil diecézní společenství adorátorů nazvané Eucharistická hodina. Budu rád, když se přihlásíte, a tak mě ujistíte, že ve snaze o duchovní obnovu naší diecéze nejsem sám.

Upřímně děkuji každému z vás za spolupráci a všem společně žehnám.

+! arcibiskup Jan

Oslava 40. výročí kněžského svěcení Mons. Dušana Hladíka

Milý Otče Dušane,
drazí věřící

Vírou vyznáváme Trojjediného Boha. Víra je Božím darem, který dostáváme, ať už prostřednictvím rodičů, přátel nebo kněží. Bůh nás zve na věčnou hostinu, učí nás své lásce a dává nám k tomu všechny prostředky. Skrze svátosti nám vlévá svou milost a svátosti nám uděluje skrze své služebníky kněze. Každý kněz se má neustále sjednocovat s Kristem a tak vést svůj lid. Kněz je člověkem se svými chybami a slabostmi a jako zasvěcený Bohu je vystaven neustálým útokům. Panna Maria v Medjugorii nás vyzývá, abychom nesoudili své pastýře, ale pomáhali jim a modlili se za ně.

Dnešní sekularizovaná doba si kněžské služby neváží. Právě naopak. Kněží jsou pronásledováni, pravověrní odstavováni ze služby, falešně obviňováni, posíláni do vězení. Všichni jsou stejně odsuzováni. Dnes se nemluví o dobrých kněžích, kteří se obětují ve své službě a v některých případech položí i svůj život.

Bez kněze se neobejdeme. On nám uděluje všechny svátosti, které jsou nejrychlejší cestou do nebe. Největším darem je pro nás eucharistie, kde se živý Kristus, věčný Beránek, neustále obětuje a dává se nám za pokrm. On je lékem a balzámem pro naše duše. Nad tímto zázrakem žasne celé nebe.

Tak jako každou neděli i dnes se zde scházíme na tuto hostinu lásky, která je pro nás výjimečná tím, že náš duchovní pastýř si připomíná výročí svého kněžského svěcení. Před 40 roky 26. června 1983 otec Dušan přijal v Brně z rukou tehdejšího olomouckého biskupa Mons. Josefa Vrany nesmazatelnou pečeť, pomazání na kněze, a svými kněžskými sliby se zcela odevzdal Bohu.

V jeho životních osudech můžeme vidět řízení Boží prozřetelnosti. I když nevyrůstal v praktikující katolické rodině, už v raném věku uslyšel Boží volání a veden Boží milostí sám začal chodit do kostela a do náboženství. Místní stařičký kněz jej vyzval, aby začal ministrovat, předčítat Boží slovo, připravoval ho na první svatou zpověď a první svaté přijímání. Pod vedením dalších výborných kněží pak jeho víra rostla a povolání k Boží službě sílilo. Časy tehdy v Československu nebyly lehké. Bezbožecký komunistický režim tvrdě brojil proti církvi a věřícím. Otci Dušanovi nebylo dovoleno studovat na gymnáziu, a tak jako střední školu absolvoval elektrotechnickou průmyslovku v Brně. Našel však opět podporu dobrých kněží a dokonce i věřících profesorů z jejich školy. Po maturitě se hlásil na bohosloveckou fakultu a opět mu místní komunisté dělali problémy. Pomohl mu však brněnský kapitulní vikář prelát Ludník Horký, a tak mohl nakonec teologii studovat a přes překážky prakticky nejpřímější cestou dosáhnout kněžství. Dík patří i neznámým dobrodincům, kteří ho hmotně v době studií podporovali. Velkou radost měl z toho, že v této době se k Pánu Bohu vrátili i jeho rodiče.

Otce Dušana si Bůh vyvolil, aby se stal rybářem lidí. Tak jako apoštolové byli posláni do celého světa, aby učili všechny národy a křtili je, i on po létech strávesných v kněžské službě na různých místech Moravy a Čech byl poslán na misie do USA.

Nejprve v Ciceru při původně české farnosti Panny Marie Svatohorské, na předměstí Chicaga, navázal na dílo českých benediktinů, misionářů působících zde pro naše krajany. Před patnácti lety se pak činnost České misie přenesla do Brookfieldu, kde jsme zakoupili svůj vlastní kostel. Zde se dál za spolupráce českých a slovenských farníků úspěšně rozvíjí nejen duchovní, ale i kulturní život naší misie. Jsou to roky naplněné tvrdou prací a potem, které však přinesly radost z vybudování křesťanského společenství. Jako opravdový následovník Kristův náš duchovní pastýř má velké srdce, neodmítne nikoho a poslouží každému. Ve své věrnosti Bohu, pracovitosti a oddanosti službě, kéž se stane příkladem pro naše mladé muže, aby se také v nich probudila touha jít v jeho šlépějích.

Monsignore Dušane, při příležitosti Vašeho vzácného kněžského jubilea Vám chceme poděkovat za Vaši nenahraditelnou službu dochovního pastýře, za bezesné noci, za Vaši námahu, oběti, trpělivost a ochotu pomoci každému. Kéž Vám to všechno Pán Bůh odmění.

A nyní se společně modleme za našeho kněze:
Nebeský Otče, shlédni milostivým pohledem svého služebníka kněze Dušana a na přímluvu Nebeské Matky:

Požehnej jeho rozum, aby s neomylností hlásal Boží slovo.
Požehnej jeho oči, aby byly stále upřené na Krista.
Požehnej jeho uši, aby byly vnímavé pro Tvoje slovo.
Požehnej jeho ústa, aby stále hlásala radostnou zvěst.
Požehnej jeho srdce, aby ohněm Tvé lásky zapaloval naše srdce.
Požehnej jeho ruce, aby byly stále čisté a s úctou Tě přinášely na oltář.
Požehnej jeho kroky, aby s neúnavností spěchaly k slabým, nemocným a starým...
Požehnej ho zdravím a sílou a požehnej i nás, všechny, abychom pod jeho vedením rostli ve společenství lásky a pokoje. O to Tě, nebeský Otče, prosíme skrze Ježíše Krista. – Amen.

Otče Dušane, máme Vás rádi. Za Vaše duchovní vedení Vám nyní chtějí poděkovat děti z České sobotní školy, které pro Vás připravily srdíčka, naši mladí a za seniory naší misie pan František Šulc – jménem nás všech

Přednesla Darina Arvajovičová,
katechetka a lektorka

Děkuji Pánu Bohu za dar kněžství.
Děkuji rodičům za dar života a vychování.
Děkuji všem, kdo mě v životě vedli a pomáhali mi.

Děkuji touto cestou všem,kdo ke 40. výročí mého kněžského svěcení připravili slavnostní liturgii, vyzdobili kostel, asistovali u oltáře, četli, zpívali a hráli, přinesli obětní dary a všem, kdo se zúčastnili mše svaté.
Zvláště děkuji za přání dětem, mladým, dospělým i seniorům.
Také děkuji všem, kdo zajistili pohoštění po mši svaté, dekorovali sál, vystavili spoustu fotografií, zajistili projekci pamětních snímků, uvařili výborný oběd, napekli cukroví a slavnostní dort, udělali chlebíčky a mnoho dalších dobrot.
Děkuji všem za modlitby, osobní přání i gratulace zaslané poštou a za všechny hmotné dary.
Kéž Vám Vaši lásku a dobrotu Pán Bůh štědře odplatí.
Modlete se za svého kněze a proste o nová kněžská povolání.

Na přímluvu Matky Boží Panny Marie Vás požehnej Všemohoucí Bůh Otec i Syn i Duch Svatý. Amen.

Mons. Dušan Hladík

Naše pouť a zájezd do Washingtonu, New Yorku a Philadelphie

O druhém červnovém víkendu se skupina českých, moravských a slovenských krajanů z Chicaga vypravila na cestu do velkých amerických metropolí. Naši pouť jsme nastoupili ve čtvrtek 8. června v ranních hodinách, kdy se naše skupina v počtu přes 50 účastníků vydala autobusem na cestu dlouhou více než 700 mil. Čekalo nás více jak 13 hodin jízdy autobusem společnosti Bus Bank, v jehož řízení se střídali dva zkušení řidiči. Dlouhou cestu s krátkým zdravotními zastávkami na občerstvení jsme vyplnili bohatým programem. Střídali jsme modlitby se zábavou. V průběhu dne jsme se pomodlili tři růžence a zazpívali mnoho nábožných písní z kancionálu. Mezi tím Mons. Hladík odpovídal na dotazy účastníků zájezdu na témata náboženská i světská. Velký zájem byl i o jeho povídání o potápění, kterému se aktivně věnuje více jak polovinu života. Program jsme si zpestřili promítáním videofilmů, jednak o historii a pamětihodnostech měst, která jsme měli navštívit, jednak poučným dokumentárním filmem o eucharistických zázracích. Na ten den, čtvrtek po Nejsvětější Trojici, totiž v církevním kalendáři připadá Slavnost Božího Těla, i když zde v Americe se překládá na následující neděli. Náladu též rozveselil zpěv národních a populárních písní, které za doprovodu akordeonu, na který hrál otec Hladík, zpíval celý autobus. V pozdním večeru jsme se blížili k New Yorku, který byl prvním cílem naší cesty.

V New Yorku nás vítá Socha Svobody

V páteční ráno jsme vstávali s dobrou náladou. Obavy předchozího dne, že New York bude zahalen mračny dýmu z obrovských požárů kanadských lesů se rychle rozplynuly. Po hnědých pásech smogu předchozích dnů nebylo ani památky a usmívalo se na nás jasně zářící sluníčko. Dopoledne bylo věnováno americké historii a prvním cílem nemohlo být nic jiného než Socha Svobody. Autobus nás vyložil na Manhattanu a tam jsme nastoupili na výletní loď, která nás odvezla na první z ostrovů – Liberty Island s monumentem, který je pro celý svět nedílným symbolem Ameriky. Socha Svobody – dáma představující římskou bohyni svobody Libertas drží pravou rukou nad hlavou ozdobenou korunou s paprsky pochodeň a v levé ruce nese tabuli s nápisem JULY IV MDCCLXXVI (římskými číslicemi datum 4. července 1776), což je datum vyhlášení nezávislosti USA. Tuto měděnou sochu, dar francouzského lidu obyvatelům Spojených států, navrhl francouzský sochař Frédéric Auguste Bartholdi a její kovovou kostru zkonstruoval Gustave Eiffel. Slavnostně byla tato socha posvěcena 28. října 1886 a od té doby vítá všechny návštěvníky, kteří přijíždějí do New Yorku a Spojených států.

Když jsme stanuli pod monumentální Sochou Svobody, připadali jsme si jako trpaslíci. Samotná měděná socha měří od nohou až po špičku pochodně 46 metrů a stojí na 47 metrů vysokém žulovém podstavci, takže celková výška od země činí 93 metrů (na americké počítání 305 stop). Bohužel v současné době není možný výstup na vyhlídku v koruně hlavy Sochy Svobody, pouze na ochoz jejího podstavce, ale i na to byla třeba předchozí rezervace, a tu jsme neměli. Se zájmem jsme si však prohlédli moderní muzeum nedaleko sochy, které bylo postaveno po její poslední generální opravě v roce 2016 a detailním způsobem přibližuje její architekturu, vnitřní konstrukci, umělecký design i technologii výroby a do podrobna pojednává o celé historii tohoto majáku a symbolu Ameriky.

Potom jsme lodí přejeli na druhý ostrov – Ellis Island, kde je dnes Památník imigrantů do Ameriky. Tento ostrov při ústí řeky Hudson přímo proti Manhattanu od 1. ledna 1892 do 12. listopadu 1954 fungoval jako přistěhovalecká stanice pro imigranty do USA. Za tu dobu jím prošlo více než 12 milionů přistěhovalců. Kromě obrovské zachované přístavní haly jsme si mohli prohlédnout poučné muzejní expozice zobrazující jednak obecně osidlování Ameriky a potom speciálně osudy imigrantů od konce 19. století – obrázky lodí, kterými připlouvali, lodní řády, vstupní prohlídky, hledání ubytování a práce, začleňování příchozích do americké společnosti až po získání definitivního amerického občanství. Dobové fotografie, dokumenty, osobní věci, stejně tak jako expozice originálních prostor, kde imigranti procházeli evidencí, lékařskými prohlídkami, instruktáží i karanténou. To vše skýtá hluboké poučení o tom, jak předchozí generace přicházely do USA a začínaly zde nový život v mnoha průmyslových, stavebních i zemědělských profesích. V moderní digitální evidenci lze najít záznamy o všech příchozích a na nekonečné řadě desek na nádvoří muzea lze v abecedním seznamu jmen vystopovat i vlastní předky, nebo dokonce sebe

sama mezi zástupy imigrantů. Ano, i někteří účastníci našeho zájezdu se zde našli zapsáni.

Loď nás pak dovezla opět na pevninu a zbylo ještě pár minut na návštěvu památníku 11. září 2001, na místě bývalého Světového obchodního centra, pověstných „Dvojčat," která byla zničena při tehdejším teroristickém útoku na New York. Dnes zde stojí nový, o něco nižší mrakodrap. Autobusem jsme pak projeli střed města, kde nám podala zasvěcený výklad účastnice našeho zájezdu Marie Vanagas – Jakubec, sama stavební inženýrka, která má velké znalosti o architektuře, a tak jsme se dověděli mnoho zajímavého o Brooklynském mostě, Rockefelerovu centru, Chrysler mrakodrapu a dalších významných budovách New Yorku.

V kostele Panny Marie Karmelské v Astorii v New Yorku

Odpolední program v pátek byl naplánován v kostele Panny Marie Karmelské v Astorii. Zde se totiž schází pravidelně naše česká krajanská komunita ke svým bohoslužbám. Bezmála čtvrt století zde našim věřícím slouží obětavý český misionář Fr. Antonín Kocurek, který na tyto slavnostní dny pozval do USA pana biskupa Mons. Václava Malého z Prahy, který má v současnosti v rámci České biskupské konference na starosti duchovní péči o naše krajany žijící v zahraničí. V dolním kostele jsme pak s otcem biskupem slavili mši svatou, jak někteří místní věřící, tak my z Chicaga. Biskup Malý ve své homilii nad texty ze Starozákonní knihy Tobiáš vyzvednul myšlenku konání dobrých skutků a povzbudil nás k opravdovému křesťanskému životu, který nestojí na masových akcích, ale utváří se především v rodině a dále pak zejména v malých společenstvích, kde je Kristův program naplno prožíván. Po mši svaté místní ženy připravily pro účastníky bohoslužby i pro náš zájezd malé pohoštění v sousedním farním centru. Po posilnění výbornou pizzou jsme pak ještě mohli pobesedovat s otcem biskupem a pak už jsme se vydali na daší cestu.

Sobotní den patřil návštěvě Philadelphie. Je to místo, kde se psaly skutečné dějiny Spojených států a je to také místo úzce spojené se životem prvního amerického světce a našeho slavného jihočeského rodáka sv. Jana Nepomuka Neumanna. Právě u jeho hrobu začínal náš sobotní program. Autobus s poutníky již vyhlížel před kostelem sv. Petra jeden z otců Redemptoristů, kteří zde mají klášter a starají se o místní svatyni. Vítal srdečně poutníky ze země, která dala Americe takového světce. Národní svatyně zbudovaná k jeho cti je nově zrekonstruována v kryptě kostela. Ve skleněné rakvi přímo pod obětním stolem je vystaveno tělo světce oděné do biskupských rouch. Sv. Jan Neumann, který žil asi před 200 roky, odešel jako vystudovaný bohoslovec do USA, protože v českobudějovické diecézi, odkud pocházel, (narodil se v Prachaticích,) bylo tenkrát tolik kněží, že vlastní biskup pro ty nové neměl umístění. V New Yorku byl ihned sv. Jan vysvěcen na kněze a dostal velké misijní území s duchovní správou imigrantů většinou německy mluvících. Později vstoupil do kongregace Nejsvětějšího Vykupitele, k tzv. redemptoristům, které založil sv. Alfons z Liguori. Stal se pak představeným místní provincie a posléze i biskupem ve Philadelphii. Za svého působení založil asi 80 kostelů a více než 100 katolických škol. Zemřel mlád ve věku 48 let, vysílen pastorační službou padl na ulici v předvečer svátku sv. Tří králů 5.ledna 1860. Za svatého byl prohlášen v roce 1977.

Od naší poslední návštěvy této svatyně před 15 lety se zde mnoho změnilo. Mezi kostelem a klášterní budovou bylo zastřešeno krásné foyer s novým vstupem do světcovy svatyně. Vedle recepce a obchůdku s památkami je vytvořeno rozsáhlé muzeum sv. Jana Nepomuka Neumanna, které nahradilo skromnou expozici v sakristii kostela. Výpravné sály přibližují podrobně původ i život tohoto světce, jeho dílo i cestu k blahořečení a svatořečení. V samotné svatyni je nově upraven jeho hrob a za ním hlavní oltáře se svatostánkem, velká mozaika znázorňující světce je přenesena do postranní lodě. Mohli jsme v tomto chrámu a na oltáři, který přímo vytváří tombu schránky s jeho tělesnými pozůstatky, slavit v českém jazyce nejsvětější oběť Ježíše Krista, kterému on ve službě kněze a biskupa zasvětil celý život. Mons. Hladík v promluvě připomněl život sv. Jana a společně jsme prosili za nová kněžská a řeholní povolání, kterých dnes má naše rodná zem tak málo, prosili jsme za naše rodiny a mravní a duchovní obnovu českého a slovenského národa i Ameriky, země, ve které dnes žijeme.

Poutníci z Chicaga kolem hrobu sv. Jana Nepomuka Neumanna

Druhá polovina dne ve Philadelphii patřila historii. S mladou místní průvodkyní, která přistoupila do našeho autobusu jsme nejprve absolvovali okružní prohlídku města, které bylo prvním hlavním městem Spojených států. Vodopád informací, který se řinul z úst průvodkyně, neméně mistrně dokázala účastníkům zájezdu překládat do češtiny naše Lenka Muráriková, kterou všichni obdivovali, a bez ní bychom polovinu anglického výkladu vůbec nezvládli. Exkurze byla pak završena návštěvou nejpamátnějších míst tohoto města. Je to Independence Hall - Hala nezávislosti, kde byla v roce 1776 přijata Deklarace nezávislosti Spojených států vypracovaná Thomasem Jeffersonem. Tehdy ji podepsali zástupci třinácti kolonií v Severní Americe, a tak byly konstituovány Spojené státy americké. Tuto událost pak oznámil Liberty Bell (Zvon svobody), který později prasknul a byl sundán z věže a dnes je umístěn ve zvláštní expozici na přilehlém náměstí a kde vždy stojí řada turistů, aby se zde mohli vyfotografovat. Rádi bychom Halu nezávislosti navštívili, ale vstup byl opět jen na zvláštní rezervace, které jsme opět neměli. Náplastí na to však byl volný vstup do sousední budovy, kde v prvních letech v přízemí zasedal americký kongres a v prvním poschodí americký senát. Kongres i senát zde sídlily až do roku 1800, kdy byly přeneseny z Philadelphie ve státu Pennsylvanie, do Washingtonu D.C. jako nového hlavního města Spojených států, které svým zvláštním distriktem je vyňato z území jakéhokoli amerického státu. Prohlídku historických objektů jsme zakončili společnou fotografií před Independence Hall, která je vyobrazena na zadní straně stodolarové bankovky. Po celém dnu jsme notně vyhládli, a tak poslední zastávka byla v restauraci na místním proslulém Philadelphia Cheesesteak, což je zdejší speciálita – sendvič s hovězím masem a zvláštní omáčkou a speciálními přílohami. Žár ulic i naše rozpálená těla pak ještě zchladila výtečná zmrzlina.

V neděli 11. června pro nás nastal dlouho očekávaný den oslavy 40. výročí posvěcení České národní kaple v bazilice Neposkvrněného Početí Panny Marie ve Washingtonu D.C.

Modlitba ve Slovenské kapli Sedmibilestné Panny Marie

Při slavnostní mši svaté zleva: Fr. Antonín Kocurek, biskup Mons. Václav Malý, Mons. Dušan Hladík

Nemohli jsme dospat a již s velikým předstihem pak zastavil náš autobus před bazilikou. Nálada byla skutečně slavnostní, protože ten den se zde též slavilo Boží Tělo. Bazilika byla nádherně vyzdobená, na schodišti před ní byl postaven slavnostní oltář, průvod měl končit v podzemní kryptě v jejímž sousedství se nachází česká kaple. V čase mezi dopoledními mšemi svatými jsme si mohli prohlédnout baziliku, které dominuje hlavní baldachýnový oltář obklopený třemi apsidami s nádhernými mozaikami znázorňujícími patnáct tajemství svatého růžence. Proti oltáři na hlavním kůru jsou monumentální varhany se španělskými tropetami. Hlavní loď je obklopena věncem kaplí patřícím jednotlivým národům.

Asi uprostřed po pravé straně při pohledu na oltář, se nachází slovenská kaple Sedmibolestné Panny Marie. Většina našich poutníků, především Slováci, se zde zastavili ke kratší soukromé pobožnosti a za slovenský národ jsme se pomodlili sedmibolestný růženec, který vedla paní Katarina Rošťáková. Potom jsme obdivovali jednotlivé kaple různých dalších národů nádherně ztvárněné ke cti Matky Boží, tak, jak je uctívána v různých zemích, ať už Panna Maria Čenstochovská v Polské kapli, či Panna Maria Quadalupská v Mexické kapli a další a další.

Česká národní kaple zasvěcená Panně Marii Hostýnské a sv. Janu Nepomuku Neumannovi se nachází v podzemí baziliky po pravé straně krypty – podzemního kostela. Je to jedna z největších kaplí a je uspořádána jako kaple zpovědní. Českou mši svatou jsme zde slavili v 11 hodin dopoledne, tak abychom bohoslužbu ukončili ještě před tím, než sem dorazí průvod Božího Těla, který měl následovat po poledni mši svaté v horní bazilice. Naše kaple byla zaplněna do posledního místa a stále se ještě musely přinášet další a další židle. Shromáždilo se více než 120 účastníků, velké skupiny – celé autobusy přijely z Chicaga a z New Yorku. Hlavním celebrantem slavnostní mše svaté byl Mons. Václav Malý z

Prahy, koncelebrovali s ním Fr. Antonín Kocurek z New Yorku a Mons. Dušan Hladík z Chicaga. Asistenci obstarali místní dospělí mládenci. Nechyběli ani účastníci v našich národních krojích. Překvapila také velká účast mladých rodin s dětmi. Zvlášť milá byla rodinka se čtyřmi malými chlapci, z nich tři jsou trojčata. Liturgie byla vzata ze slavnosti Těla a Krve Páně, eucharistické hymny sv. Tomáše Akvinského hlaholily kaplí za varhanního doprovodu paní Marty Pope. Otec biskup hovořil v promluvě o eucharistii i praktikování víry v našem každodenním životě. Nezapomenutelným uměleckým zážitkem byla hudební variace na téma Smetanovy Vltavy z cyklu Má vlast, kterou zahráli na violoncello Anička Slívová – Koser a na saxofon Václav Hnízda, který přijel při této příležitosti za svou rodinou až ze Švýcarska. Slavnost jsme zakončili Svatováclavským chorálem a písní k Panně Marii – Nastokrát buď pozdravena, ó Matičko Hostýnská. Velký dík za zorganizování této slavnosti vedle Fr. Antonína Kocurka patří místním věřícím Jackie Brož a Kathleen K. Pátý. Marta a Anna Hnízdovy připravily nádhernou pamětní knížku s texty pro liturgii a zpěv a řadou fotografií z historie kaple samotné i významných poutí k předchozím výročím.

Po mši svaté jsme se všichni přesunuli do nedalekého centra sv. papeže Jana Pavla II. Zde nás v pravé řadě uchvátila nádherná kaple v přízemí vyzdobená překrásnými mozaikami z římského centra Aletti od Marka Rupnika. Centrální mozaika za hlavním oltářem znázorňuje Ježíše Krista s Pannou Marií a sv. apoštolem Janem. Po levé straně kaple jsou pak výjevy ze Starého zákona – Adam a Eva, Kain a Ábel, stavba Babylonské věže a andělé u Abrahama. Na protější straně jsou výjevy ze Zákona nového – zvěstování Panny Marie, navštívení u Alžběty, narození Krista v Betlémě a klanění sv. Tří králů, kde stojí v pozadí postava sv. Jana Pavla II. V sále nad kaplí byla pro nás připravena slavnostní recepce. Po obědě ještě otec biskup odpovídal na otázky a po třetí hodině odpolední jsme se pomalu rozcházeli. Krásnou tečkou za celou slavností bylo, když jsme před centrem stáli u autobusu, a najednou vyšel z kaple eucharistický průvod polských věřících. V čele byla nesena Nejsvětější svátost. Všichni jsme poklekli na kolena a kněz nám požehnal.

Účastnici zájezdu před Kapitolem ve Washingtonu D.C.

Potom k nám do autobusu nastoupila místní průvodkyně, která s námi podnikla okružní jízdu městem. Byli jsme opět vděčni Lence Murárikové za pohotový překlad výkladu do češtiny. První zastávka byla u Kapitolu, kde sídlí Americký senát a Americký kongres - Sněmovna reprezentantů. Pak následovaly památníky významných osobností – prezidenta Lincolna, Dr. Martina Luthera Kinga Jr. a korejské války. Některé bulváry Washingtonu byly ten den celé uzavřené, neboť se zde konal velký festival „duhově orientovaných," byly jich tam desetitisíce, možná statisíce. S bolestí jsme si posteskli – jaký nepoměr proti věřícím – účastníkům dnešního Božího Těla. Poslední zastávka v metropoli Spojených států byla na 1600 Pennsylvania Avenue u Bílého Domu. Byli jsme na jeho severní straně, kde se přijímají státní delegace. Jeden z vojenských veteránů zde měl malý stánek a pouštěl přes reproduktory různé hudební melodie. Když se dověděl odkud jsme, ihned zazněla nejprve Česká státní hymna a po ní hned Slovenská státní hymna, které jsme si všichni s chutí zazpívali. Potom se prostranství před Bílým domem roztančilo známou polkou „Škoda lásky." To byla krásná tečka za tímto slavnostním dnem.

Češi a Slováci před Bílým Domem

V pondělí 12. června už nás čekala jen dlouhá cesta domů. Ta však v autobuse nakonec rychle ubělhla. Opět se střídaly modlitby a nábožené písně s promítáním zábavných filmů a zpěvem lidových písní za doprovodu harmoniky. Na závěr jsme si mohli zazpívat oblíbenou: „Sláva nazdar výletu, nezmokli jsme už jsme tu." A na poděkování Pánu Bohu jsme zapěli: „Bože, chválíme Tebe."

Velký dík patří naší milé tajemnici České misie, paní Libuši Bučkové, která nám celou pouť a zájezd zorganizovala, i když sama se zúčastnit nemohla. Vůbec nebylo snadné v dnešní době zajistit autobus, ubytování v hotelích, průvodcovskou službu i mši sv. ve Philadelphii. Stále se mnohé měnilo a dohadovalo. Byl to bezpočet e-mailů a telefonátů a někdy do poslední chvíle to byly hra na nervy. Moc a moc paní Bučkové děkujeme za její obětavou práci.

Mons. Dušan Hladík

Marik Baken

Funeral Services Ltd.

Barbara Marik Baken
Owner Director

In association with
Conboy's Westchester Funeral Home
10501 West Cermak Road
Westchester, Illinois 60154
Other Funeral Home locations available upon request

Direct Line: **773-910-3400**
Chapel: **708-562-5900**
e-mail:
marikbaken@sbcglobal.net
Continuing the Marik Family Tradition of Funeral service

Tatraship

Medzinárodná preprava

S našou neobmedzenou prepravnou kapacitou ponúkame všetky druhy námornej nákladnej dopravy a súvisiace služby.

Zasielaní malých balíkov letecky a loďou.
Objemné náklady, kontajnery na sťahovanie.
Preprava motorových vozidiel a ďalšie služby.

Adresa:
7250 W 90th Street
Bridgeview, IL 60455
Illinois, USA

Telefon:
708 576 8834

Email:
info@tatraship.com

Viac informácií na:
www.tatraship.com

CCU life
CZECH CATHOLIC UNION

ČeskéKatolickéJednoty

Fraternal Life Insurance Since 1879

Insurance & Annuity Products

5349 Dolloff Road
Cleveland, Ohio 44127
(216) 341-0444
www.czechccu.org

www.DrSimkovic.com

Northwest Dental Center
Doctor of Dental Surgery
Oleg M. Simkovic

Implant Surgery, General Dentistry, & Oral Care
Mluvíme česky a slovensky
32 let praxe

740 Northwest Highway
Fox River Grove, IL 60021
Ph (847) 639-9300
Nwdental@att.net

Upřímná vzpomínka

Letos 12. července 2023 tomu bude už třicet dva roků, kdy na Stvořitelovo zavolání odešel z našeho rodinného středu na věčnost náš milovaný tatínek a dědeček, pan

Josef Kučera

rodák z Vlčnova na Moravském Slovácku

Jeho tělo je pohřbeno na hřbitově Woodlawn ve Forest Park, Illinois a výroční mši svatou za něho i za jeho zemřelou manželku Marii budeme obětovat v neděli 9. července 2023 v 10.30 hod. dopoledne v kostele České misie svatých Cyrila a Metoděje 9415 Rochester Ave. Brookfiled, IL 60513.

S bolestí, láskou a vděčností věrně vzpomínají:

syn Josef Kučera s manželkou Ritou
syn Václav Kučera s manželkou Pavlou
syn Rostislav Kučera
Marie, Benjamin, Kristýna a Tomáš – vnoučata
Marcel a Anděla pravnoučata

Upřímně děkujeme všem, kdo jej znali a vzpomenou si na něho v modlitbách s námi.

Úmrtné oznámenie

Mal som Vás všetkých rád
a chcel som ešte žiť.
Ale prišla chvíľa, keď som Vás
musel opustiť.
Neplačte za mnou, moj drahí,
nechajte ma tíško spať,
čo mi bolo súdené,
muselo sa stať...

S bolesťou v srdci Vám oznamujeme, že dňa 7. júna 2023 vo veku 69 rokov nás opustil náš milovaný manžel, otec, dedko, ujo

Andrej Malík

Posledná rozlúčka s ním sa konala
16. júna 2023 v Prešove na Slovensku

Odpočívaj v pokoji!

Smútiaca rodina

Andrej Malik byl dlouholetým členem České misie v Chicagu. Téměř denně chodíval do našeho kostela na mši svatou a obětavě nám v misii pomáhal. Po návratu na Slovensko dlouhou dobu bojoval s nevyléčitelnou nemocí.
Mši svatou za spásu jeho duše budeme obětovat v kostele České misie v Brookfieldu v sobotu 15. července v 6.30 večer.

Děkujeme všem, kdo si na něho vzpomenete v modlitbě.

Zarmoucené rodině vyslovujeme upřímnou soustrast.

Mons. Dušan Hladík a věřící z naší misie

Vděčná vzpomínka

Letošního 15. července tomu bude sedm let, co byla Nebeským Otcem povolána na věčnost naše milovaná maminka a babička, paní

Adele Vacek

Narodila se 16. října 1922 v Chicagu.
Se svým manželem Ing. Janem Vackem vychovali syna Jacka a dceru Margaret.
Byla učitelkou na katolických školách v Ciceru a v Berwynu.
Po svých předcích zdědila lásku k České zemi.
Byla dlouholetou funkcionářkou Národního svazu českých katolíků, Náboženského střediska Velehrad a České Misie.
Odpočívá v mauzoleu hřbitova Woodlawn ve Forest Pak, IL.

Mši svatou za ni budeme obětovat v kostele České misie v Brookfieldu ve středu 12. července 2023 v 10.00 dopoledne

Děkujeme všem, kdo si na ni vzpomenou v modlitbě.

Dr. Margaret Trybus, dcera
MVDr.Fritz a John Trybus, vnukové a ostatní příbuzní

Česká Misie Vás srdečně zve na

RUMMAGE SALE

21. a 22. července 2023 od 9.00 AM do 4.00 PM
28. a 29. července 2023 od 9.00 AM do 4.00 PM

v areálu Českého kostela
9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513

Nabízíme:

Drobný nábytek, kabinety, stoly, židle, šaty, hračky, sportovní potřeby, domácí a kuchyňské potřeby, elektroniku a mnoho dalších věcí.

Prosíme členy a přátele misie o darování dalších vhodných věcí pro tuto akci.

Prosíme však, noste jen věci čisté a kvalitní, co patří do odpadu vyhoďte hned doma.

Za pomoc předem děkujeme.

Informace: 708 - 255 5117 nebo 708 - 533 1050

Čeští krajané v Brazílii (1.)

Češi v Latinské Americe v průběhu staletí

Ačkoliv je z odhadem dvou milionů krajanů po světě největší podíl přítomný v Americe Severní, nemalá část Čechů (ale i českých Němců či později Čechoslováků) se v minulosti vypravila přes Atlantik směrem jižním.

Již velmi záhy po zámořských objevech Jižní Ameriku navštěvují první osoby z území dnešní České republiky: jednalo se osobnosti spojené s objevitelskými výpravami, různé odborníky, vědce, o dobrodruhy a cestovatele, ale i o jezuitské misionáře, kteří (nejprve do Brazílie) proudí od konce třicetileté války. Mezi nimi vyniká kupříkladu trutnovský jezuita Samuel Fritz, autor první podrobné mapy řeky Amazonky na světě (od pramene až po ústí), stejně tak jeden z prvních Evropanů, kteří zvládli doputovat kompletně přes celý kontinent od Atlantského oceánu po Pacifik. Jezuita Fritz mimo jiné založil přes čtyři desítky „redukcí", mírových misijních městeček pro domorodé jihoamerické indiánské obyvatelstvo. Díky výuce a svému osobnímu příkladu byl – obdobně jako mnoho dalších jezuitů po celé Latinské Americe – nejen katolickým duchovním, zároveň i badatelem, učitelem, řemeslníkem i specialistou v řadě dalších praktických dovedností. „Toto úsilí, včetně evangelizačních a vzdělávacích cílů, kladlo na jejich nositele značné nároky, působili pak často nejen ve funkci duchovních otců, ale také stavitelů, kameníků, lékařů a ošetřovatelů, učitelů hudby, zpěvu, výtvarného umění i mistrů řemesel. (...) Vedle toho však působili i jako zprostředkovatelé vědomostí a informací o neznámých krajích svým evropským současníkům a mnohé z výsledků jejich prakticky zaměřených zeměpisných, kartografických, etnografických, lingvistických, farmaceutických a jiných bádání přinášejí cenné poznatky i pro dnešní vědní disciplíny. Mnozí vynikli též jako matematikové a astronomové." (Binková, 2002, s. 122)

Na řadě lokalit jihoamerického kontinentu nacházíme též stopy cestovatele, botanika, etnografa, publicisty, fotografa a myslitele Alberta Vojtěcha Friče. Ten se na opačný konec světa vypravil za studiem kaktusů. „U indiánů pak strávil léta 1903–1913. Uskutečnil tři objevitelské cesty na území dnešní Argentiny, Bolívie, Brazílie, Paraguaye a Uruguaye. Mezi tehdejšími evropskými cestovateli vynikal humánním přístupem k přírodním národům, pochopením jejich mentality a uměním komunikovat s nimi – mimo jiné sestavil slovníky 36 indiánských jazyků. Díky tomu během svých dlouhodobých pobytů zejména v Gran Chacu a Mato Grossu shromáždil bohatý písemný a obrazový etnologický materiál, např. zaznamenal autentické mytologie mnohých kmenů, šamanské postupy, tradiční rituály či obrázkové písmo. Své poznatky o životním způsobu domorodců i kolonistů od Pantanalu po Patagonii doprovázel bohatou fotografickou dokumentací. (...) Hlasitě se zasazoval za práva indiánů a uchování jejich původní kultury. Pro světová muzea získal tisíce pečlivě identifikovaných etnografických předmětů – jeho sbírky jsou nyní umístěny převážně v Petrohradě a Washingtonu, částečně také v Praze, Berlíně, Vídni, Buenos Aires apod. Významně přispěl i ke geografickým výzkumům neprobádaných vnitrozemních území jihoamerického kontinentu (např. jako první zmapoval řeku Pilcomayo), prováděl archeologické vykopávky sambaquis na brazilském pobřeží, věnoval se intenzivně etnologickým studiím a své terénní výzkumy prezentoval na všech amerikanistických kongresech počátku 20. století." (Fričová, 2018)

V prvních staletích se v případě osob českého původu jednalo spíše o výjimečné případy, o jedince či skupiny, k masovější migraci došlo – stejně jako v Americe Severní – až později. Ze socioekonomických důvodů na konci 19. století, před první světovou válkou a v době meziválečné, z politických důvodů (úniku před nacismem a komunismem) pak i po roce 1938, 1948 a 1968 přišlo postupně množství lidí do Argentiny, Brazílie, Paraguaye, Uruguaye, Venezuely či Mexika (země se mnohdy vlnami příchodu liší – o tom budou pojednávat články další).

Aktuálně působí v jihoamerických zemích, které během minulého století zakusily mnohdy velmi turbulentní politický vývoj, několik učitelů, kteří jsou vysíláni z České republiky v rámci podpory krajanského vzdělávání. U starších generací pomáhají jazyk a kulturu uchovávat či upevňovat, u mladších generací od základu vyučovat češtinu jako jazyk předků. Čtyři lektoři se starají o české jazykové ostrovy v Argentině, Uruguayi, Paraguayi a Brazílii (přičemž do Paraguaye argentinský lektor zajíždět již přestává). Nynější argentinská krajanská učitelka ve své dřívější práci zmiňuje: „Stálý lektorát existuje pouze v Argentině a Brazílii, v Paraguayi byl zrušen v roce 2009 a momentálně sem nepravidelně dojíždí učitel z argentinského Chaca a tráví zde velmi omezený čas. Je zjevné, že tu lektor chybí, je možné sledovat mírný úpadek české kultury a zájem o ni. Kromě Paraguaye

by se učitel českého jazyka vyslaný přímo z ČR jistě velmi uplatnil i v Uruguayi a Chile, případně Kolumbii kam dosud nikdy nebyl vyslán. Uvažovat by se dalo i o dalších státech Jižní Ameriky, kde česká komunita není tak výrazná, ale zájem o výuku českého jazyka jistě ano. Specifická je v tomto ohledu Venezuela, kde krajané ovládají český jazyk podstatně lépe s ohledem na pozdější emigraci do této země. Chybějícím prvkem v Jižní Americe je Česká škola bez hranic, která má mnoho poboček po celém světě. O jejím přínosu při šíření české kultury, jazyka a vzdělání není nutno dlouho debatovat. Snahy o založení jejich poboček v Jižní Americe a to v Argentině, Brazílii a Chile již proběhly, ale buď zkrachovaly na lokální byrokracii či neochotě anebo je jejich vývoj teprve v počátcích."(Řeháčková, 2017, s. 87)

Brazilští krajané

Brazílie je po Argentině druhou zemí s nejpočetnější českou (či československou) krajanskou komunitou v Jižní Americe. Mělo by zde žít odhadem 3 000 – 5 000 osob českého původu (Vaculík 2009, s. 264). Ti se nacházejí hlavně na jihu a jihovýchodě Brazílie. Krajanské spolky byly činné v regionu São Paula, dále v hlavním městě Brasilie i státu Rio Grande do Sul (zejména městě Porto Alegre). V současné době jsou do této nejrozlehlejší země Latinské Ameriky vysíláni dva lektoři. VSão Paulu působí Ivana Malechová, která zde mj. iniciovala vznik hudební skupiny, s níž vystupuje na krajanských i jiných multietnických přistěhovaleckých festivalech. V menších městech Batayporã, Porto Alegre, či Nova Petrópolisučí kulturní program zajišťuje Matouš Hartman.

První české stopy jsou spojeny – jak bylo zmiňováno již v úvodu – s objeviteli, misionáři, ale i s obchodníky či se sňatkovou politikou Habsburků: princezna Leopoldina se po sňatku s portugalským korunním princem Pedrem a po pozdějším odtržení kolonie od Potrugalska stala první brazilskou císařovnou.„Z českých zemí se do Brazílie vyváželo především české sklo (lustry, bi-

žuterie), ale i porcelán a jiné podobné zboží. Další Češi se do Brazílie dostali v rámci vědecké výpravy, již na popud Leopoldiny, manželky budoucího brazilského císaře Pedra I., vypravil do Brazílie kancléř Metternich. […] Z českých zemí v 70. a 80. letech 19. století odcházeli nejenom jednotlivci, ale celé rodiny či vesnice. Tak zvaní ‚Boemios' drželi při sobě a usazovali se v koloniích Joinville, SãoBento do Sul a Brusque ve státě Santa Catalina nebo v Nova Petropolis, Venancio Aires, Candelarii a dalších městech v Rio Grande do Sul."(Hingarová, 2015)

Doposud několik měst na opačném konci světa (vzdušnou čarou 10,5 tisíce kilometrů daleko od Zlína) nese jméno Jana Antonína Bati (Batatuba, Bataguassú, či Batayporã v brazilských státech São Paulo a Mato Grosso do Sul). Český průmyslník v Brazílii vlastnil 300 000 ha půdy a rozvíjel v méně rozvinutých oblastech své progresivní podnikatelské aktivity.Vlastní pozemky ke konci 40. let prodával za symbolický poplatek českým přistěhovalcům. Jeho podnik pronikl mimo Brazílie i do řady dalších jihoamerických států (Chile, Argentina, Peru…). „Jan Antonín Baťa patřil mezi nejvýznamnější české krajany v Brazílii. Jeho skutečné zásluhy a dílo jsou v současné době postupně objevovány jak v České republice, tak v Brazílii, kam se uchýlil před pronásledováním v období 2. světové války a komunismu." (MZV, 2015a)

Dříve zmiňovaný Alberto Vojtěch Frič začínal v osmnácti letech objevování Latinské Ameriky právě v Brazílii. České kořeny měl dokonce i brazilský prezident Juscelino Kubitschek (1902–1976) z jihočeského roku Kubíčků, kterému Brazílie vděčí za moderní hlavní město Brasilia, jehož vznik a architektonicky zajímavou výstavbu inicioval. „Stihl za své prezidentské období v letech 1956–1961 změnit Brazílii v rozvinutý a ekonomicky silný stát a proměnit v realitu spolu se světovým architektem Oscarem Niemeyerem sen o novém hlavním městě. Ve vnitrozemí byla vybudována za pouhé 3 roky a 7 měsíců metropole Brasilia, klenot moderní urbanistiky." (MZV, 2015b)

Z dalších výrazných přistěhovalců můžeme jmenovat Františka V. Lorenze, který byl prvním autorem česko-portugalského slovníku a ovládal aktivně či pasivně neuvěřitelných 104 jazyků (MZV, 2015c). Další významnou osobností, doposud žijící, je Bohumil Med, profesor klasické hudby, který „pravidelně přispívá informacemi o aktuálním dění v České republice do sobotní rubriky soukromého rádia v Brasília, Superrádio FM. Zviditelňování České republiky v Brazílii napomáhá ale například také tím, že v rámci svého obchodu s hudebninami šíří české klasické autory a nakupuje hudební nástroje od českých dodavatelů." (MZV, 2015d)
O konkrétních postřezích z vlastního výjezdu u krajanů v Brazílii a Argentině, který se odehrál na přelomu letošního dubna a května, se budou moci čtenáři Hlasů národa dočíst v dalších dílech jihoamerického seriálu. Jak aktuálně fungují krajanské komunity v argentinské metropoli Buenos Aires či v severoargentinské zemědělské provincii Chaco (s česky hojně zastoupeným městem Presidencia Roque Sáenz Peña), kam Češi donesli pěstování bavlny a doposud zde tančí s elánem srovnatelným s českým/moravským profesionálním armádním folklorním souborem Ondráš? A jak se žije a jak je organizován krajanský život ve velmi nebezpečném, obrovském São Paulu (s počtem obyvatel srovnatelném

s Československem)? Jak v naopak poklidném baťovském městečku Bataypora u Nové Andradiny? Tam jsme se setkali jak přímo s vnučkou Jana Antonína Bati Dolores, velice schopnou, elegantní, pozitivní a podnikavou ženou, tak i s potomky Jindřicha Trachty, který byl Janem Antonínem Baťou pověřen vedením Baťovy filiálky právě v tomto městě? Jak tyto krajanské komunity přečkaly roky stagnace během nejrůznějších režimů i nedávného covidu? Jak se české prvky kulturního dědictví mísí pod banánovníky a kávovníky s exotickým a horkokrevným prostředím Latinské Ameriky? O tom se dočtete v dalších dílech jihoamerické rubriky.

Marie Štěpánová
Česká republika

* BINKOVÁ, Simona (2002): Počátky Latinské Ameriky a úloha církve. In: K. Šimková Broulová – V. Šimek, *Samuel Fritz. České stopy na březích Amazonky*. Praha, Kant, 2002, s. 122.
* FRIČOVÁ, Yvona (2018). *Alberto Vojtěch Frič*. [online] MZV, 31. 01. 2018. Cit. 2021-03-19 https://www.mzv.cz/saopaulo/cz/kultura_krajane_a_skolstvi/krajane/vyznamni_cesi_v_brazilii/alberto_vojtech_fric.html
* HINGAROVÁ, Vendula a kol. (2015): *LaMigrace. Portál o vystěhovalectví do zemí Latinské Ameriky* [online]. Praha: FF UK. Cit. 2021-03-19. https://lamigrace.ff.cuni.cz/
* MZV (2015a). *Jan Antonín Baťa a jeho města v Brazílii a ve světě*. MZV, 12. 8. 2015. [online]. Cit. 2021-03-19 https://www.mzv.cz/saopaulo/cz/kultura_krajane_a_skolstvi/krajane/vyznamni_cesi_v_brazilii/jan_antonin_bata_a_jeho_mesta_v_brazilii.html
* MZV (2015b). *Jihočeské kořeny brazilského prezidenta JuscelinaKubitscheka*. MZV, 12. 8. 2015 [online]. Cit. 2021-03-19 https://www.mzv.cz/saopaulo/cz/kultura_krajane_a_skolstvi/krajane/vyznamni_cesi_v_brazilii/jihoceske_koreny_brazilskeho_prezidenta.html
* MZV (2015c). *Odhalení pomníku Františku V. Lorenzovi*. MZV, 17.08.2015 [online]. Cit. 2021-03-19https://www.mzv.cz/saopaulo/cz/kultura_krajane_a_skolstvi/krajane/vyznamni_cesi_v_brazilii/odhaleni_pomniku_frantisku_v_lorenzovi.html
* MZV (2015d). *Bohumil Med, český patriot v Brasília*. MZV, 13. 8. 2015. [online]. Cit. 2021-03-19 https://www.mzv.cz/saopaulo/cz/kultura_krajane_a_skolstvi/krajane/vyznamni_cesi_v_brazilii/bohumil_med_cesky_patriot_v_brasilia.html
* ŘEHÁČKOVÁ, Pavlina (2017): *Čeští krajané v Jižní Americe*. Diplomová práce. Brno. MUNI, FSS.
* VACULÍK, Jaroslav (2009): *České menšiny v Evropě a ve světě*. Praha: Libri.

České a moravské stopy jsou v Baťově kolonii jménem Bataypora doposud přítomné

In memoriam Josepha Parenicy

V úterý 14. března 2023 ve věku požehnaných 98 let byl povolán na věčnost Joseph Victor Parenica. Zemřel tiše ve svém domě v Portage ve Wisconsinu.

Joseph „Joe" Parenica se narodil na Prostřední Bečvě na Valašsku 1. července 1924 manželům Josefu a Jindře Parenicovým.

Jeho život byl skutečně obdivuhodný. Jako dítě žil krátce nejen v Čechách, ale i na Sibiři, kde měl „mazlíčka velblouda". V dospělosti narukoval do armády a po ukončení důstojnické školy s hrdostí sloužil své rodné zemi jako poručík. Jako mladý muž na začátku své kariéry byl manažerem hotelu Pupp, jednoho z nejznámějších v Karlových Varech (mohli jste ho vidět například ve filmu Last Holiday with Queen Latifa z roku 2006). Zatímco řídil tento prosperující podnik, dokončil svá technická studia a získal titul strojního inženýra. Brzy na to přes Anglii emigroval do Ameriky.

Joe původně žil v Severní Karolíně a později se přestěhoval do Chicaga, které bylo pro něj to pravé místo. Zde se oženil a měl své jediné dítě, dceru Yvettu. Začal pracovat pro Vapor/Brunswick Corporation, kde působil 38 let. Jako viceprezident pro mezinárodní prodej pak cestoval po celém světě. Joe mluvil více než 7 cizími jazyky, které se naučil během svých cest, a ve světě získal mnoho celoživotních přátel. Po svém odchodu do důchodu se Joe znovu setkal se svou první láskou, Evou Marií (Vokáč) Parenicou, se kterou se rozhodl strávit zbytek svého dlouhého života. Přestěhovali se do Portage Wisconsin, kde šťastně a spokojeně žili až do jeho smrti.

Joe měl mnoho koníčků, nejen že byl celý život sportovcem, rád lyžoval, hrál tenis, jezdil na koni a pěstoval turistiku, ale také se věnoval fotografování a miloval vše, co se týkalo automobilů. Protože byl také vášnivým tanečníkem, rád navštěvoval plesy. Byl také velkým fanouškem amerického zpěváka, kytaristy a herce Roye Rogerse, od kterého měl vlastnoručně podepsanou fotografii. Více než cokoli jiného Joe miloval zvířata a s úžasnou láskou o ně pečoval.

Joseph Parenica s trnavským arcibiskupem Mons. Jánem Sokolem

Joseph Parenica byl také hluboce věřícím člověkem. Praktikoval svou víru v Boha a po celý život také hmotně podporoval církev. Joseph také miloval svou rozvětvenou rodinu. Byl to muž, který hodně věděl, málo řekl, ale miloval celým svým srdcem. Byl opravdový gentleman.

Zůstala po něm jeho oddaná manželka Eva M. Parenica (Portage, WI), jeho milovaná dcera Yvette (Robert) Lee (Streamwood, IL), jeho milující nevlastní dcera Tarra Trumble-Jensen (Matthew) Jensen (Wisconsin Dells, WI) jeho sourozenci Ana (Karl) Heger, Calgary, (Alberta, Kanada) Boženka (Ludvík) Hemerka, (Svatá Kateřina, Ontario, Kanada) Jindra (Arnošt) Barvík, (Sv. Kateřina, Ontario, Kanada) Marie (Erich) Hradský, (Font Hill, Ontario, Kanada) a více než 52 dalších přeživších příbuzných v Kanadě a České republice, včetně synovců, neteří, prasynovců a praneteří.

Poslední rozloučení s Josephem Parenicou se konalo v sobotu 18.března 2023 v 11:00 v katolickém kostele Neposkvrněného početí Panny Marie v Portage, WI.

Děkujeme všem, kdo si na něho vzpomenete v modlitbě.

Eva M. Parenica, manželka

Joseph Parenica

byl též dlouholetým odběratelem a čtenářem Hlasů národa a štědrým podporovatelem České Katolické Misie v Chicagu.

Celé zarmoucené rodině touto cestou vyslovujeme upřímnou soustrast. Kéž Vás Pán Bůh potěší ve Vašem zármutku. Za spásu duše zemřelého Josepha Parenicy jsme v naší misii též obětovali mši svatou.

Mons. Dušan Hladík a krajané z Chicaga

Od příchodu sv. Konstantina-Cyrila a sv. Metoděje na Velkou Moravu letos uplynulo 1160 roků

Předpokládá se, že slovanští věrozvěstové Konstantin-Cyril a Metoděj přicestovali na Velkou Moravu někdy před Velikonocemi roku 863. Svůj příchod před velikonočními svátky si naplánovali záměrně. To aby mohli domácímu lidu, zčásti už obrácenému na křesťanskou víru, připomenout slavnostní uvítání Ježíše Krista v Jeruzalémě, jeho zatčení, nespravedlivé obvinění a mučení, krutou smrt na kříži a jeho slavné zmrtvýchvstání. Začátek jejich kazatelského působení na Velké Moravě chtěli v čase Velikonoc roku 863 naplnit lidskými emocemi, což se jim podařilo. Jejich první i další mnohá vystoupení byla domácím lidem hodnocena velmi příznivě. Do dnešních dnů je procento věřících a praktikujících Moravanů a Slováků podstatně vyšší než v sousedních Čechách. Tam tehdy větší měrou působili iroskotští a němečtí misionáři.

Řeholník sv. Konstantin-Cyril
* 826 v Soluni, dnes Thessaloniki,
† 869 v Římě
Arcibiskup sv. Metoděj
(* 815 v Soluni, dnes Thessaloniki,
† 885 ve svém sídle na Velké Moravě

Velkou roli přitom sehrála skutečnost, že oba misionáři měli sice řeckého otce, ale s velkou pravděpodobností slovanskou matku. Její zásluhou dokonale ovládali jazyk, jímž tehdy mluvili Slované ve střední Evropě. Je nutné připomenout mimořádně kvalitní vzdělání obou misionářů a jejich zkušenosti z působení v diplomatických službách (Konstantin) a v armádě (Metoděj) tehdy ještě mocné Byzantské říše. Její císař Michal III. na Velkou Moravu poslal moravskému knížeti Rostislavovi opravdu ty nejlepší z nejlepších.

Velkomoravská říše v letech 833–907 n. l.

Všechna velkomoravská raně-středověká hradiště obsahovala tzv. centrální část hradiště. Tam se nacházely honosné paláce velmožů, kulturní centra, kostely, tržiště a pod. V centrální části kromě tehdejší vládnoucí elity žili také vojáci. Jejich úkolem bylo chránit obyvatelstvo hradiště před vnějším nepřítelem. V hradištích zajisté nechyběla ani pořádková policie a zdravotnické služby. V hradištích nechyběli ani výrobci zbraní a řemeslníci všeho druhu. Bez nich by každodenní běžný život na hradištích nebyl možný.

Dále od centrální části hradiště se nacházelo předhradí, hradištní opevnění a zázemí. To se táhlo až do vzdálenosti cca 10 km od centra na všechny světové strany. V terénu roztroušených polozemnicích a v jednoduchých raně-středověkých obydlích žili zemědělci a chovatelé dobytka. Ti hradiště zásobovali potravinami: obilím, zeleninou, masem, mlékem, mléčnými výrobky, a pod.

Velká část vědců se kloní k názoru, že oním místem, kam slovanští bratři roku 863 přicestovali, byla dnešní lokalita Valy u Mikulčic v okrese Břeclav. Rozsahem, polohou a svým významem toto místo splňuje předpoklady umístění sídla panovníka Velké Moravy. V pevnosti Valy sídlila velká vojenská družina, o čemž svědčí 140 odkrytých a množství dosud neodkrytých hrobů vojenských jezdců s bohatou pohřební výbavou. Nalezen byl rozměrný palác panovníka a jeho rodiny. Na akropoli se tyčila z kamenných bloků postavená bazilika úctyhodných rozměrů: dlouhá byla cca 35 m, široká cca 9 m. Anály německého kláštera ve Fuldě označují Valy u Mikulčic za „nevýslovnou pevnost Rostislavovu". Kníže Rostislav na Velké Moravě vládnul v letech 846–870, tedy před knížetem a velkomoravským králem Svatoplukem I. Velikým (* ? , + 894).

Idealizovaná podoba velkomoravského knížete Rostislava
(† někdy po roce 870)

Archeologické výzkumy z roku 2018 napovídají, že příčinou zániku velkomoravské pevnosti Valy u Mikulčic nemusely být nájezdy nepřátel, ale přírodní katastrofa. Když byla kolem zmíněného roku 2018 rozkopána severní část předhradí bývalého hradiště Valy, musela být rozebrána také palisáda pocházející z 9. století n. l. Šlo přitom o autentickou stavbu, zhotovenou v časech existence Velkomoravské říše. Tehdy byl odkryt cca 10 m dlouhý kmen stromu, přiražený k palisádě. Kmen vykazoval známky toho, že byl uložen v bahně. Podle Mgr. Lumíra Poláčka, který vede archeologické práce ve Valech, se kmen nacházel v mohutné vrstvě sedimentů, které vznikly během povodní v 9. a 10. století n. l. Není proto vyloučeno, že sídlo velkomoravských velmožů trápila „velká voda", neboli katastrofické povodně. Vykopávky potvrzují, že původní koryto řeky Moravy v těch místech zanesla mohutná, místy až 2 m vysoká vrstva písku.

Katastrofické povodně by vysvětlovaly skutečnost, že v časech existence Velké Moravy vzniklo druhé hlavní mocenské centrum Velkomoravské říše ve Starém Městě. To je dnes městskou částí Uherského Hradiště ve Zlínském kraji České republiky. Postaveno bylo cca 30 km (vzdušnou čarou) SV směrem od hradiště Valy u Mikulčic proti proudu řeky Moravy. Tam potom sídlil panovník Svatopluk I. Veliký a také velkomoravský arcibiskup sv. Metoděj. Podle dochovaných písemných záznamů se Staré Město dříve nazývalo Weligrad. Nedaleko odtud, přibližně 5 km SZ směrem od Starého Města (Weligradu), vznikl na počátku 13. století cisterciácký klášter s velkým gotickým chrámem. Dnes klášter a baziliku „Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje" obklopuje obec Velehrad. Toto významné církevní centrum České republiky je místem mariánských poutí a každoročních oslav svátku sv. Konstantina-Cyrila a sv. Metoděje.

Jediný do dnešních dnů dochovaný velkomoravský kostel, postavený z kamenných bloků a zasvěcený sv. Margitě (česky: Markétě) Antiochijské. Najdete ho v katastrálním území slovenské obce Kopčany. Kdysi byl součástí velkomoravské pevnosti Valy u Mikulčic.

V roce 906 n. l. bylo vojsko Velké Moravy poraženo maďarským vojskem u města Nitry. Definitivní tečku za existencí Velké Moravy, která bezesporu patřila ke středoevropským velmocím, však udělala teprve bitva u Bratislavy, k níž došlo dne 4. 7. 907. Moravští velmoži v ní bojovali na straně Bavorů proti Maďarům a utrpěli hořkou porážku. Nicméně k úplnému zániku Velkomoravské říše ještě nedošlo. „Život na Moravě fungoval dál a Maďaři z rozsáhlého velkomoravského státu obsadili pouze jeho jihovýchodní část, včetně dnešního jižního Slovenska.", napsal český historik Prof. Dušan Třeštík (žil 1933–2007).

Jeho přesvědčení vycházelo ze skutečnosti, že se archeologům během vykopávek na jihomoravských hradištích, pocházejících z časů konce Velké Moravy, nepodařilo odkrýt stopy svědčící o tom, že by hradiště byla dobývána Maďary. Chybějící důkazy vedou odborníky k závěrům, že tato velkomoravská hradiště zanikala postupně. Obyvatelé se stěhovali jinam, i když se kolem hradištních kostelů pohřbívalo ještě zhruba v polovině 10. století n. l. Je tedy možné, že Velkomoravany z hradiště Valy u Mikulčic nevyhnali Maďaři, ale nevyzpytatelná řeka Morava. Přitom nemuselo jít o každoroční povodně, ale o občasnou, nenadálou a ničivou „velkou vodu".

Z dostupné literatury připravil
Jiří Kachlík, Brno, Česká republika

Legenda o svaté Ludmile

Příběh pro děti, rodiče a i prarodiče

Ivan žehná Ludmile

Po návratu na Tetín vyprávěl Bořivoj Ludmile, co se mu na lovu přihodilo. Ludmilu příhoda s laní velmi dojala. Chtěla spatřit muže tak moc víře svaté oddaného.

Nazítří ráno vyslala svého důvěrníka, kněze Pavla spolu s několika služebníky, aby svatého muže přesvědčili a přivedli s sebou na hrad. Po delší době strávené s knězem a po přátelském rozhovoru na téma víry se Ivan společně s Pavlem vydali pěšky na Tetín. Bořivoj a Ludmila vyšli průvodu vstříc a doprovodili poustevníka do hradu, kde byla sloužena mše svatá.

Po mši Ivan kněžně Ludmile požehnal a prozradil jí poselství, svěřené mu sv. Janem Křtitelem. V blízkosti jeskyně, kde zvítězil nad démony, má vybudovat tři kaple, zasvěcené Svatému Kříži, Panně Marii a Janu Křtiteli. Poté přinesli služebníci na stůl vybrané pokrmy. Ivan se žádného jídla nedotkl. Ještě téhož dne se nechal doprovodit zpět do své jeskyně. Pouze požádal kněžnu Ludmilu, aby kněz Pavel za tři dny přijel za ním a v jeho jeskyni jej z hříchů vyzpovídal.

Po mši svaté Ivan kněžně Ludmile požehnal a prozradil jí poselství, svěřené mu sv. Janem Křtitelem

V blízkosti jeskyně, kde zvítězil nad démony, má vybudovat tři kaple, zasvěcené Svatému Kříži, Panně Marii a Janu Křtiteli

Já jsem ďábla křížem udeřil. On zuřivě zavřeštěl a uprostřed skály velkou díru prorazil a skrz ni uletěl. A od té chvíle už mě tu nikdo nerušil. Vezmi tento kříž a předej ho blahoslavené Ludmile, byla ke mně laskavá.

Svatý kříž a démoni

Při svaté zpovědi vypověděl poustevník Ivan knězi Pavlovi svůj příběh.:

„Po dvou letech v tomto příbytku jsem trpěl veliké a nesnesitelné protivenství od zlých duchů. Už od nich přemožen, šel jsem pryč, abych si nalezl jiné obydlí. Tu zjevil se mi sv. Jan Křtitel a řekl mi: „Ivane, vrať se zpět a poblíž jeskyně vybuduj kaple, zasvěcené Svatému Kříži, Panně Marii a Janu Křtiteli.“ a dal mi tento kříž, abych jím zlé duchy a běsy odehnal.

I učinil jsem tak a šel zpět do jeskyně. Maje víru v Pána Boha a ve slova sv. Jana Křtitele, nesl jsem kříž před sebou. Oni všichni běsi utíkali, jen ten nejhorší zubatou tlamu otevíral, jakoby mě sežrat chtěl. Já jsem ho křížem udeřil. On zuřivě zavřeštěl a uprostřed skály velkou díru prorazil a skrz ni uletěl. A od té chvíle už mě tu nikdo nerušil. Vezmi tento kříž a předej ho blahoslavené Ludmile, byla ke mně laskavá.“

Kněz Pavel sloužil v jeskyni mši svatou. Ivan se posilnil tělem i krví Boží a oddal se modlitbám. Třetí den odešel na cestu života věčného. Podle svého přání byl pohřben ve své jeskyni. Podle chrámu, zasvěceného Janu Křtiteli, se nazývá i obec, která zde později vznikla: Svatý Jan pod Skálou.

Smrt Bořivoje

Kníže Bořivoj zemřel r. 890. Kněžna Ludmila zůstala sama s nedospělými dětmi. Třináctiletý Spytihněv stěží uzvedl meč a Vratislav byl ještě batole. Čerstvě ovdovělá Ludmila ještě netušila, že kromě manžela přežije i oba své syny. Osud strašný pro každou matku.

Smutek nad ztrátou muže doprovázel strach o život a svobodu nedospělých dětí. Zcela jistě by našla nového muže. Kněžně Ludmile bylo pouhých 30 let. Byla to žena rozhodná, spanilého vzhledu a v lásce dokonalá. Ona se však rozhodla udržet knížecí stolec pro své potomky i novou křesťanskou víru.

Naštěstí zůstal v její moci panovnický poklad a Bořivojova ozbrojená družina. Začala spravovat knížecí dvůr se všemi právy ovdovělé kněžny a poručnice budoucího knížete.

Kněžna Ludmila zůstala sama s nedospělými dětmi. Třináctiletý Spytihněv stěží uzvedl meč a Vratislav byl ještě batole.

Boj o dědictví

Po smrti knížete Bořivoje nastala pro mladou vdovu Ludmilu temná léta. Neustoupila však do ústraní, jak byl zvykový úděl vdov. Energicky hájila právo rodu Přemyslova na vládu v Čechách. Rozhodla se bojovat o dědictví svých synů a o křesťanství, které pomáhala budovat. Musela začít hrát vysokou hru o svůj osud a především dláždila cestu pro svého prvorozeného syna Spytihněva mezi českými velmoži.

Její politika byla velmi obratná. Nenašel se proto žádný vladyka, který by jeho nárok na vládu zpochybnil. Věděla, co by ji a její potomky čekalo, kdyby se k vládě dostali ti, které její manžel porazil.

Kněžna Ludmila se stala faktickou vůdkyní rodu Přemyslovců a ochránkyní slovanské víry. Neponechala zemi napospas hašteřivým vladykům. Aktivně zasahovala do událostí země. Prozíravým působením se postarala o přechod vlády na své syny Spytihněva a Vratislava a potom i na vnuka Václava.

Ludmila energicky hájila právo rodu Přemyslova na vládu v Čechách. Rozhodla se bojovat o dědictví synů a o křesťanství, které pomáhala budovat

Vláda Spytihněva

Spytihněv, jako prvorozený, se ujal vlády v roku 894. Je nesporně zásluhou kněžny Ludmily, že na knížecí stolec dosedl příslušník rodu Přemyslovců.

Spytihněv byl kníže moudrý a statečný. Muž všelikými ctnostmi dobré povahy nadmíru se skvící, napodobuje svého otce Bořivoje, zakládal kostely, jsa dokonalý ve víře Kristově shromažďoval kněze i kleriky při sobě. Čechy za jeho vlády vzkvétaly a rostly.

Hradiště s kamenným stolcem českých knížat na pahorku Žiži (tam kde je dnes obelisk) nechal obehnat hlubokým příkopem a pevnými hradbami. Dřevěný kostel Panny Marie přestavěl na kamenný. Přestavěl a rozšířil knížecí palác. Položil základ budoucího Pražského hradu. - Pevnosti, odkud mohl jako český panovník vládnout podle své vůle.

Ze silně opevněného hradu ovládal významný brod přes řeku Vltavu i rozsáhlé tržiště na obou březích. Na pražské tržiště začali stále více přicházet od města Krakova východní Slované i lidé z Rusi. Přicházeli sem také muslimové i Židé se vzácným zbožím až od Chazarů. Za to zde kupovali hlavně otroky, cín a různé druhy kožešin.

Kníže Spytihněv vymanil české země z područí Velké Moravy a během dvacetileté vlády upevnil svoji pozici nezávislého panovníka. Byla to nejdelší vláda jednoho knížete, kterou Ludmila v Čechách prožila.

Spytihněv posílil Prahu jako centrum panovnické moci. Zemřel bez dědice.

Frank Nekovář, Praha

Amerikán z Lužic (7)

Životní příběh Štěpána Příkazského

Chodíval jsem k Balunovým vždy v neděli odpoledne. Jednou jsem Cilku a její matku Kateřinu našel ve velkém pláči. Na otázku, proč pláčou, mi odvětily:

„Pláčeme nad osobou, která je nám už blízká...“

Pochopil jsem, že se jedná o mě, proto jsem jim odpověděl:

„Nade mnou žádný plakat nemusí. A myslím, že mně nic nechybí.“

„Ty však nevíš, co o tobě lidé povídají. U muziky se bíjáš, opilý chodíš, ba ani pořádné obřísla neumíš udělat. To nás trápí, proto pláčeme.“

Snažil jsem se jim to vysvětlit:

„Pohleďte, ač nejsem žádný rváč, tak jako stárek ručím za pořádek u muziky. Vidím-li, že někdo začíná nějaký výstup, z něhož by se vyvinula hádka, popřípadě rvačka, pak musím zakročit. Včas výtržníka vystrčím na čerstvý vzduch, který mu udělá natolik dobře, že zkrotne. Pak už se nemá nad kým naparovat. A co se týká toho pití: Jsme totiž dva chlapci stejného jména, oba jsme křtěni Štěpán, i oba jsme Příkazští. Mě si však mamička přejmenovala na Štefina, a tak mně říká celá dědina i okolí. Ano, ten Štěpán je opilý ve dne v noci, kdežto Štefin je jiný. Ne že bych nic nepil, vždyť u rodičů máme dva vinohrady. A jaké by to bylo, když celý rok kolem toho pracujeme, kdybych ani neokusil, co jsme vypěstovali. Avšak piju s rozumem, asi tak, jak pijete vy, sem tam někdy nějaký pohárek, nu a to je vše,“ končil jsem s úsměvem.

„Co sa týká obřísla, tak je vám známo, že tohoto roka narostla režná sláma velmi dlúhá. Na základě toho jsme vázali kukuřičnou slámu jenom do té dlúhé režné slámy. Výhoda byla v tom, že otýpky jsme vázali menší, proto mohly lépe proschnout. No a právě šla okolo tetka Herková od vás z Mikulčic a zastavila se u našeho pole. Jistě si pomyslela, že obřísla udělat neumím, když vážeme do slámy. Ta vám jistě ten klep donesla, že neumím dělat obřísla.“

Vyběhl jsem na dvůr, vytáhl z otepi dvě hrsti slámy, zavázal na suk, dobře utáhl, zakroutil, nakonec jsem konce zasekl s otázkou:

„Je to obřísla, či není?“

„Je, a jaké pěkné,“ konstatovaly s nadšením.

„Také se povídá,“ pokračovaly, „že tvůj otec pije, že ty budeš pít jako on. I z toho máme strach...“

„Z toho strach mít nemusíte, i když on pije. On se omlouvá, že pije za svoje, avšak pro mě je to příklad odstrašující. Právě že vidím, jaká je to zkáza, snažím se, abych si to nesmírné pití neoblíbil. Otec ale takový nebýval...“

Ženy jsem trochu uklidnil. Přesto se tyto scény opakovaly znova a znova. Došlo mi, že bude nutné, abychom se důkladně poznali. Zvláště bych chtěl vidět Cilku, když se doopravdy rozzlobí. V dobré náladě jsme všichni dobří, avšak přijdou-li různá nedorozumění, tehdy je dobré dojít ke shodě. Manželství není jen pouhá zábava, přijdou i momenty, kdy žena muži či muž ženě musí odpustit, jinak dojde k manželské katastrofě. Když je však někdo moc tvrdohlavý a ze svého názoru nechce slevit ani za mák, pak naděje na šťastný život je malá.

Přešla zima, skončilo jaro, už jsme tu měli léto.

Jednou v neděli po poledni přijel jsem k Balunovým na kole. Uviděl jsem, že mají na dvoře připraveno nářadí k hrabání sena. Obě ženy se mi velmi omlouvaly, že mají k hrabání louku, že mají pilno, abych odpustil, že na besedu není času.

„Jaképak omlouvání, já vám rád pomohu. Vždyť tři udělají více práce.“

Louka byla docela blízko dědiny, takže jsme tam dorazili brzy. Dali jsme se do práce. Ženy hrabaly malými hráběmi, já jsem pak dřevěnými vidlemi nosil seno do kop. Asi za tři hodiny jsme uložili šest kop sena, z čehož měla tetka Kateřina nemalou radost.

Mládí únavy necítí, a tak jsme se s Cilkou po této práci vydali ještě na zábavu do blízkých Těšic. Budoucí tchýně nebyla proti. U ní jsem nemohl pochopit, proč podléhá pověrčivosti. Krávy dojily méně mléka, ale tetka Kateřina to objasnila tak, že je někdo očaroval. Vzala síto, na něj položila vařečku a točila se sítem. U toho pak pozorovala, kam se obrátí špička vařečky. Tam měl být škůdce jejích krav.

Pokusil jsem se jí vysvětlit, že je je to normální věc. Máme teď horké letní měsíce, dobytek trpí, a to jak horkem, tak komáry, ovády a různým jiným dotěrným hmyzem A to je důvod, proč dává míň mléka.

Vzpomenu na výroční trhy v Hodoníně, které se konaly každý měsíc. V pondělí byl vždy trh na dobytek zvaný tarmak, což je zřejmě odvozeno z němčiny od slova tiermarkt. V úterý zase byl jarmak, ten je od slova jahrmarkt.

Tarmak býval pro muže zajímavější. Z blízkého Slovenska přijížděli hospodáři s mladými zbarvenými koňmi, jimž jsme říkali Fukse. Jejich plavé ocasy a hřívy vlály s větrem o závod, na to bylo radost pohledět. Také jejich cena byla vysoká, neboť ti chovatelé musili projít celý kraj křížem krážem, než našli dvě hříbátka stejné velikosti a stejného zbarvení. S těmito hříbátky se piplali dva roky, než z nich vychovali pár krásných koní. Rád jsem se na takový pár podíval a jej obdivoval, avšak to nebyly koně pro nás, pro tu vysokou cenu. Na tyto koně přicházeli kupci až z Dolních Rakous.

Bývaly tam i koně, které si již svoji službu odsloužily Přesto však byly prodány hospodářům, kteří penězi příliš neoplývali. Mezi všemi prodavači a kupci se potloukalo i množství všelijakých příživníků, dohazovačů a kibiců. Po uzavře-

ní prodeje pil se litkup či aldamáš, ke kterému se přidal každý, kdo měl žízeň. A takových nikdy nebylo málo.

Úplný cirkus však byl mezi cikány. Tam se prodávali koně, kteří byli zcela bezcenní. Zedření, chromí, slepí, zkrátka brak. A když bylo mezi nimi vidět koně krásného, pak v tom byl háček. Byl to kůň netažný, který ten den ale pod vlivem alkoholu tahal jak divý. I když byly do kol zastrčeny sochory, aby se kola netočila, kůň by se při ukázce potrhal, dělal dojem dobrého tahouna. Nešťastný hospodář, který se do obchodu s cikány zapletl. Druhý den, až se kůň probral z opilosti, nenapjal ani postraňky.

Pro ženy a děvčata byla podívaná zábavnější v úterý. Na jarmarku byly ke koupi výrobky různých řemeslníků, třeba boty, šaty, různé nářadí, a to jak porcelánové, železné, dřevěné či hliněné. Byly tam krámky s balíky různých látek na šaty, krámy s mlsy, nechyběl ani Turek, který z ohromného kusu sekal pravý turecký med i s burskými oříšky. Našly se taky různé hry, kdy při trošce štěstí mohl návštěvník vyhrát v Kole štěstí mnohé krásné věci. Nechyběli ani prodavači planet, u nichž papoušek za jednu korunu vytáhl celý osud člověka. Také tam byli prodavači moderních vynálezů. Jeden měl úplně ztupenou kosu, že si s ní jezdil po tváři, aby ukázal, jak je neostrá. Pak vzal malý přístrojek, přejel po ostří kosy, která pak krájela vlas i papír. Pochopitelně že kupec si druhého dne chtěl doma nabrousit nůž, leč toho nedocílil, neboť to byl trik. Byli tam i takoví prodejci, kteří ztropili rámus, kvůli kterémuž se lidé zastavovali, aby objevili příčinu toho kraválu. A toho právě chtěl docílit ten výtržník. Začal křičet: „Netlačte se, na všechny se dostane. Vím, že všichni jste už nedočkaví, avšak prosím jen trpělivost. Každý dostane peněženku koženou, do které se peníze jen pohrnou, k tomu čokoládu jako kládu, zde něco pro Pepíka, toto zase pro Františka, a ještě pěkný nůž tomu, kdo to ponese domů. To však je ještě málo, i když by to jinde pět korun stálo, k tomu ještě krásné zrcátko pro vaše káče, ať chudák stále nepláče. To vše můžete mít za dvě koruny, pouhé dvě koruny!"

Byl to zlatý čas rozvoje jarmarečních písní. Třebas o hrozném mordu, který se stal v Rohatci, kdy se zločinec Toman domluvil se ženou vytipované oběti a nechal ji pojistit na velký obnos peněz. Načež zamordoval jakéhosi Schillera, aby pojišťovna vyplatila vdově celou tu sumu. Podvod se však prozradil a Toman putoval doživotně do žaláře.

Na regulaci Moravy jsem pracoval se starými koňmi. Hříbě muselo zůstat doma. Celý den se však dovolávalo mámy, což nebylo nikterak příjemné, a proto jsem se rozhodl, že ho prodám. A podařilo se mi to výhodně. Vybídl jsem tedy Rudu Šimka vypít si aldamáš. Byl horký srpnový den, když jsme tak činili v chladné místnosti hospody. Hostinský si k nám přisedl:

„Jestlipak víte, chlapci, že budou u nás tento měsíc hody, a to na svatého Vavřince?"

„Copak se dá mluvit o nějakých hodech v Hodoníně? Copak vy měšťáci... Vy máte hody každý den," dodal jsem se smíchem.

„Nesměj se, uvažuju o tom docela vážně. Chtěl bych uskutečnit slovácké hody tak, jak jste to dělávali u mě, když jsem ještě žil v Lužicích," pravil hostinský, který měl u nás v obci dříve pronajatou hospodu.

„Víte, pane Tichý, takových všelijakých zábav máme v Lužicích i v okolí více než dost," namítl jsem.

„To je těžká věc. Štefin už je tak pod pantoflem, že nechce slibovat nic, co mu Cilka nedovolí předem," dodal s úsměškem Ruda.

To mě popudilo.

„Já že jsem pod pantoflem? To tedy nejsem. A také tak brzy nebudu!"

Pak jsem se umírnil a požádal Tichého, aby mně vysvětlil do detailu ten jeho záměr.

„Podívej se, přál bych si, abys vybral třicet párů, domluvíš lužickou kapelu hudebníků - a to je vše. Od dnešního dne za čtrnáct dní v neděli hned po obědě byste mohli vyrazit z Lužic. Kolem jedné dorazíte sem. A více po tobě nežádám. Pozvaná mládež vstupné platit nebude, naopak všichni dostanou dvě večeře. Tu první večerní hodinou, druhou pak o půlnoci. K tomu chlapci dostanou čtvrť hektolitru piva a děvčata nějakou tu bednu sodovek. Co se týká hudebníků, ti také kromě platu dostanou dvě večeře a sud piva. Co mně na to odpovíš?"

Na takové podmínky jsem mohl přistoupit: „Zde je moje ruka. Slibuju, že se pokusím vše zařídit podle vašeho přání." Pak jsem začal jednat. Vybral jsem třicet chlapců, dobrých tanečníků a zpěváků. Vyjednal jsem kapelníka lužické kapely a nabídl mu za jejich hudbu 1 100 korun, peníze, za jaké hrávali v Lužicích. A požádal jsem ho, aby nás s muzikou doprovodili do Hodonína.

Následující neděli jsem sedl na kolo, abych oznámil tu novinu Cilce.

„Jestlipak víš, Cilko, že příští neděli jdeme do Hodonína na hody?" povídám s úsměvem. Ten mě však záhy přešel. „Co? Na hody? Ty nemáš zdravý rozum! Za měsíc máme mít svatbu - a on chce vyvádět. Ty ses zbláznil!"

„Poslechni, Cilko. To nesmíš brát tragicky. Hostinský je můj starý přítel, který si usmyslel vydělat nějakou tu korunku. A já jsem slíbil, že mu v jeho plánu pomohu. Pro nás dva to bude znamenat definitivní rozloučení se svobodou, neboť to bude asi poslední zábava naší svobody."

„Nepůjdu!" odpověděla příkře.

„Tak mám jít sám? Jak to bude vypadat?"

„Však ty také nikam nepůjdeš!"

„Jak to mluvíš? Dal jsem Tichému slovo, že všechno zařídím. A teď jej mám nechat v bryndě? To bych mu udělal velkou škodu. Měj přece rozum!"

„Nikam nepůjdeš a dost!" vřískla a dupla si nohou.

„A přece půjdu!" a také si dupl nohou.

Po výměně našich názorů nastalo dusné ticho. Vtírala se mi myšlenka, že toto naše nedorozumění může být zkouškou její povahy. Něco mě ponoukalo, abych hněv dotáhl až do krajnosti. Že se nazlobí, to jsem věděl, avšak jestli mi odpustí, bude dobře. Jestli neodpustí a ve hněvu nepovolí, pak to bude tvrdohlavostí. A nebude žádná škoda, když se rozej-

deme. Vždyť už za svobodna mě ve všem komanduje. Jakpak to bude, až se vezmeme? S člověkem, který neumí odpustit, je život těžký. Co bych asi tak u nich znamenal? Pouhého sluhu. Víc a víc jsem totiž poznával, že je na svůj majetek pyšná, že je domýšlivá. Klidně by mně jednoho dne mohla říct:

„Co jsi k nám přinesl, to si seber a táhni!"

Pak přišla neděle, mezník v mém životě. Po obědě se chlapci a dívky sešli v hospodě. Když byli všichni, dal se pokyn k odchodu do Hodonína. V čele šli hudebníci, pak my, dva stárci, za námi chlapci, děvčata ve čtveřicích. Průvod uzavírala skupina starších žen.

Šlo se nám dobře. Za dědinou hudebníci přestali hrát. Dál jsme totiž šli polní cestou. Za necelou hodinku jsme vešli do dvora, kde měli hudebníci připravené pódium. Za malou chvíli už tam byla shromážděna půlka města.

Hospodský měl žně. Mám dojem, že toho dne vyčepoval všechno, co měl. Kromě piva a vína snad i všechnu vodu ze studny.

Zábava se Tichému vydařila. Vše bylo veselé a rozjásané Jediný, kdo neměl radost, jsem byl já. Slovo dané hospodskému jsem splnil. Rozloučil jsem se proto a namířil si to k hodonínskému nádraží. Právě přijel dělnický vlak. Za několik minut jsem s ním byl v Lužicích.

Z nádraží jsem pospíchal domů, tam se převlékl do prostších šatů, sedl na kolo a ujížděl k Mikulčicím s velkou zvědavostí, jak se ke mně zachová moje děvče.

Slunce ještě svítilo, když jsem přijel k domu Balunových. Cilka mě vítala celá usměvavá, poněvadž si myslela, že přijíždím z domova, že jsem nikde nebyl.

„Tak vidíš, že ty hodonské hody se mohly odbavit i bez tebe, že?"

„Možná, že se beze mne neodehrály..."

„Snad nechceš říct, že jsi tam byl?"

„Musel jsem tam přece být. Musel jsem hospodskému slovo dodržet..."

„Na moje přání jsi tedy nic nedbal?"

„Uznej, Cilko, pro mne ta zábava neznamenala žádnou veselost. A jak nejrychleji to šlo, sebral jsem se, odjel domů, abys neměla příčinu ke stížnosti."

Cilka mlčela.

„I když si myslíš, že jsem ti ublížil, doufám, že moje vina není tak veliká, abys mi nemohla odpustit."

Cilka zase nic, jen pouhé zatřepání rameny.

„Poslechni, Cilko, věc je vážná. Vážnější, nežli si myslíš. Pokud opravdu odpustit nemůžeš, pak se naše cesty rozcházejí a půjdeme každý svou cestou."

Zase nic, jen to její zatřepání rameny.

„Dobře, ty víš, co děláš. Jestli mě opravdu odpustit nemůžeš..."

Přistoupil jsem k ní a podával jí ruku se slovy:

„Za vše ti děkuju, a jestli jsem ti někdy ublížil, pak odpusť. Buď šťastna, sbohem!"

Vedl jsem pak kolo zvolna k vratům, otevřel si je. A potom jsem směrem k ní vrhl ještě jeden poslední pohled s nadějí, že na mě zavolá. Nezavolala.

Zavřel jsem tedy vrata, sedl na kolo a jel k Lužicím.

Když jsem přijel k lužickému hostinci, v němž starší návštěvníci popíjeli pivo a hráli v karty, osazenstvo si mě začalo dobírat, že jdu od frajírky nějak brzo.

„Skoro," usyknul jsem.

„Jistě jste se pohádali," rýpnul kdosi.

„To je moja věc a vaša zbytečná starost!"

Nato se zdvihl u jednoho stolu jakýsi muž se slovy:

„Co si děláš starosti nad jedním umíněným děvčiskem, nech ho plavat. Půjdeš se mnou do Argentiny, vyděláš kopu peněz a potom si vybereš jinou, co za něco stojí."

Poznal jsem v něm Jožku Vavryse, čtyřicátníka, který se z Argentiny nedávno vrátil.

„Podívej se, byl jsem tam dva roky, přivezl jsem čtyřicet tisíc. Teď, když jsem Argentinu poznal, přijel jsem pro syna. A tebe taky vezmu s sebou, tam ukážeš chlapa Čechoslováka!" a bouchal se do prsou.

Zaujalo mě to. Vždyť bude celý kraj mluvit o tom, že mě Mikulčanka nechala. Žádný nebude věřit, že jsem to skoncoval sám. Každý řekne: Lehko jsi ji nechal, jelikož tě nechtěla.

Jak divně si osud s člověkem hraje. Vždycky jsem totiž chlapcům radil: Nejezděte do dolů v Belgii, doma se také uživíte. Lepší doma kousek chleba, než v cizině husa celá. A najednou jsem byl Vavrysem lapen. Jako bych na svá slova zapomněl. Rok, dva v Argentině? Ptal jsem se Vavryse, co musím udělat.

„Prvně musíš jít na prohlídku k lékaři, který ti dá potvrzení, že jsi zdráv a schopen k odcestování do Argentiny. Taky nemůžeš jít ke kterémukoliv lékaři. K tomu je určen pouze jeden na okresu. Znáš dobře tu cestu do Dubňan, že ano? Nuže tam, kde podjíždí cesta tunelem pod dráhou Břeclav-Přerov, tam po pravé straně je vilka onoho lékaře. Je obrostlá dokola břečťanem. Uzná-li tě doktor schopného k odcestování, stavíš se na hodonínském hejtmanství, kde požádáš o cestovní pas. Do dvou nebo tří týdnů pas obdržíš z ministerstva z Prahy, načež můžeme odcestovat všichni tři společně. A to je vše."

Po této rozmluvě jsem neměl už v hospodě stání. Dopil jsem pivo a odešel, abych se doma uklidnil. Blahodárný spánek však nepřicházel. Myšlenek v hlavě bylo mnoho. Co mě čeká? Nakonec však neklid povolil a tělo upadlo do posilujícího spánku.

Časně ráno po snídani sedl jsem na kolo a ujížděl k Hodonínu. Doktorovu vilku jsem nalezl docela snadno, břečťanem byla celá opletená. Na dveřích pak stála tabulka se jménem. Vkročil jsem do čekárny, nikdo tam nebyl. Na doktorovu otázku, že čím může sloužit, jsem odpověděl, že potřebuju povolení k odcestování do Argentiny.

„Svlečte košili, zvedněte pravou nohu, teď zase levou, přečtete na tabuli ty písmena..."

Prohlídka nebyla nijak přísná. Byl jsem spokojen, že si nepřál, abych četl nejprve jedním okem a pak druhým, neboť by zjistil vadu pravého oka.

Pak mi doktor odevzdal potvrzení o mojí pracovní schopnosti a požádal o honorář ve výši deseti korun.

Cestou zpět jsem se ještě zastavil na hejtmanství a tam požádal o cestovní pas, jak mi poradil Vavrys.

S příchodem podzimu nastaly práce, které jsem musel dokončit - vykopat brambory, uskladnit je ve sklepě, odvézt cukrovku do hodonínského cukrovaru, sklidit z pole kukuřici, zelí a další drobnosti, aby pole bylo připraveno k podzimnímu osetí. Taky provést rychle vinobraní, vylisovat hrozny, pak ještě zasít pšenici a žito.

Na začátku října mi přišel cestovní pas. A pak už milá mamička s těžkým srdcem mi začala připravovat moji cestovní výbavu. Koupila dva proutěné kufry, do nich vložila dvoje šaty městského střihu, jaké jsem nebyl zvyklý užívat, dvoje střevíce, jakož i kopu prádla. Mezi ně jsem vtěsnal jedny housle a oblíbené gajdy. Kdoví, zdali mi budou v cizině k něčemu dobré.

Do příprav k odcestování připadly hody v Mikulčicích Chlapci mě požádali, abych je ještě naposledy, než odjedu do ciziny, vyprovodil jako jejich stárek. To jsem odmítl. Neměl jsem vůbec touhu veselit se. V srdci mě bolelo, že odjedu z milovaného kraje. A to vše pro tvrdohlavou dívku, se kterou se už ani nechci setkat.

Chlapci mě však přemlouvali, až přemluvili.

V hodovou neděli jsme tedy vyrazili pěšky do Mikulčic. Shromáždilo se na čtyřicet pět krojovaných chlapců. Do volného kroku vnutila se mi tato smutná podlužácká píseň:

Vyletěl sokolík, sivý pták,
pozdravujte milú nastokrát.
Ptajte sají, jak sa ona má,
je-li v tom trápení, jak su já.

Zanotoval jsem ji a chlapci se přidávali. Někteří zpívali se mnou první hlas, jiní pak chytili tón o tercii níže, ba nechyběly ani basy. Náš zpěv se nesl ztichlou dědinou ozářenou teplým říjnovým sluncem.

Přezpívali jsme více písní, než jsme dorazili k Tůmovu hostinci v Těšících. V obou dědinách byly hody v jeden den, proto byl zvyk prvně se zastavit v Těšících, později dojít do Mikulčic. Oficiálně jsme tedy navštívili obě dědiny, načež každý se bavil, kde chtěl.

V Mikulčicích jsem využil chvilky, než se mikulčická chasa připraví k mužskému tanci zvanému hošije, a přistoupil jsem ke kapelníkovi Nešporovi z Kostic:

„Strýcu Franto, mám k vám prosbu. Za dva dny odjíždím z našeho krásného Slovácka do dalekého, mně neznámého kraje. Nežli odjedu, zahrajte mně naposledy jeden verbuňk!"

„Vždycky jsem ti, Štefánku, rád hrával, neboť takovému tanečníkovi, jak jsi ty, každý muzikant rád zahraje. Máš teda ty nožiska dlúhé, ale zametat s němá umíš, jen co je pravda. Štefánku - hore ju!"

Zase jsem si připomněl, že kvůli umíněnému děvčisku opouštím tento kraj. A o to víc jsem si vzpomněl na Aničku. Ta by nebyla schopna takového jednání. Ano, Aničce zazpívám. Cilka si to nezaslouží.

Za mořem mně ruža kvítla,
Já ju trhat nebudem,
miloval jsem švarné dívča,
víc milovat nebudem.

Hudebníci hráli tak, že jejich instrumenty přímo plakaly. Nebyl tedy žádný div, že i ženy, sedící na lavicích dokola sálu, si oči utíraly. A ozvaly se i hlasy, že je mě škoda.

Náhle ke mně přiběhla tetka Kateřina, Cilčina matka. Zvala mě k nim do domu s nadějí, že se s Cilkou udobřím:

„Tolik jsem se těšila, že budeš u nás hospodařit. Uvědomuješ si, že právě v tyto dny jsme měli chystat svatbu?"

„Nechte, teti, běžat ty věci, jak už běží. Věřím, že jste měla ke mně sympatie, avšak ta, která mně dnes měla aspoň ruku podat a přivítat mě na hodách, ta si mě ani nevšimla. Ona vlastně rozhodla o našem osudu. Sbohem, teti, ve zlém na mě nevzpomínejte," ukončil jsem pro nás oba neveselou rozmluvu.

Když jsem procházel kolem mikulčických děvčat, všiml jsem si mezi nimi uslzené Aničky. Jak rád bych se k ní rozběhl, ještě jednou jí ruku stiskl, i nějaké upřímné slovo na rozloučenou promluvil.

Dovedl jsem se však ovládnout, abych jí nezpůsobil nové trápení - jak rozloučením tady, tak u nich případným domácím výstupem rodičů. Proto jsem šel se sklopenou hlavou, bez jakéhokoliv slova, k východu ze sálu.

Doma jsem hned ulehl ke spánku, abych následující den byl v Hodoníně svěží. Na tarmaku jsem měl prodat jednoho valacha. Otec si přál, abych mu ponechal doma jen krotkou a do tahu věrnou kobylku.

Koně jsem dosti dobře a brzy prodal, avšak k návratu domů jsem nepospíchal. Věděl jsem, že nálada je tam neveselá.

Druhý den jsem byl i na jarmarku, avšak chodil tam jak tělo bez duše. Setkal jsem se tam s chasou z celého okolí, která moje rozhodnutí neschvalovala. Děvčata mi se smíchem vysvětlovala, že Cilka není sama jediná na světě - a vpravdě, ani jste nebyli žádný pár, říkaly mi. Ona malá. ty velký...

„Vrátím se, peníze si přivezu a s nějakou z vás se ožením," končil jsem se smíchem, ač do smíchu mi nebylo,

Venku už byla úplná tma, když jsem měl vyrazit k vlaku. Matka i obě sestry mi prohlížely kufry. Náhle někdo zaklepal na dveře. Objevil se strýc Martin:

„Přicházím, abych ti prokázal poslední službu. Koně s vozem mám na dvoře, chci tě zavézt na nádraží."

„Víte co, strýcu? Pokud vím, poslední služba se koná nebožtíkům. Já jsem ještě živý a zdravý!"

Náves v Lužicích u Hodonína

Pak jsme vzali každý kufr a nesli ho na dvůr. Ten byl plný chlapců, kteří mě přišli vyprovodit.

„Strýcu, naložte kufry na vůz, zavezte je na nádraží, kdežto my si Štefina vyprovodíme přes dědinu, přes kterou chodíval od svého dětství a kterou tolik miloval," pravili chlapci.

Naposledy jsem se rozhlédl po našem dvoře, kde jsem se tolik napracoval. Naposledy jsem políbil tatíčkovi ruku, byl to projev lásky a vděčnosti za vychování.

Chlapci mě nechali uprostřed řady, pochytali se všichni kolem ramen a na celou šířku silnice valil se ten chumel těl k nádraží. Cestou jsme potkávali lidi, kteří se se mnou loučili.

Na lužickém nádraží mě čekalo další překvapení. Kromě lidí z Lužic tam byli i lidé z Dolních Bojanovic, Mikulčic, ba i chasa z Těšic, která přišla dokonce s hudbou. Poznal jsem, jak mě mají všichni rádi.

Vlak přijížděl. Rozechvěn, stoupal jsem po schůdcích. Někdo mi podal kufry. Maminka, sestry i bratr mě doprovázeli až do Břeclavi. Pohledem z vagónu jsem přehlédl ten velký dav lidu a pocítil jsem vděčnost ke všem, kteří mě přišli vyprovodit do neznámé ciziny.

Konduktor dal znamení k odjezdu, stroj se dal do pohybu. Hudba začala hrát a lidé zpívat:

Zahučały hory,
zahučały lesy,
kam ste sa poděly,
moje mladé časy.

V mysli se mi vyjasnilo. Ztracené štěstí mělo jméno Anička. Kdybych mohl zaplakat, snad by se mi ulevilo, jenže to nešlo. S vypětím všech sil jsem zavolal:

„Sbohem chlapci, děvčata! Sbohem moja dědinečko!"

Pokračování příště

„Sbohem moja dědinečko!"

HLASY NÁRODA - VOICES OF THE NATION - Měsíčník České Misie v Chicagu - Vydává Česká Misie - náboženské a kulturní středisko 9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513. Mobil: (708) 533 - 1050, Telefon + Fax: (708) 255 - 5117, E-mail: velehradchicago@comcast.net Řídí: Mons. Dušan Hladík s redakční radou. Adresa: HLASY NÁRODA 9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513. Roční předplatné (12 čísel) – USA osobní odběr 30.00 USD, USA poštou 1.třída 50.00 USD, Canada letecky 65.00 USD, Cizina letecky 90.00 USD. Jednotlivé číslo 2.50 USD. Šeky pište na CZECH MISSION. Nevyžádané rukopisy se nevracejí, redakce si vyhrazuje právo zaslané články a dopisy zkrátit, aniž by tím byl změněn jejich původní obsah. V otázkách soukromých zjevení, která dosud nebyla schválena církví, se plně podřizujeme definitivnímu rozhodnutí církevní autority.

Kostel sv. Michaela archanděla ve Vítochově

Vítochovský římsko-katolický kostel sv. Michaela archanděla se nachází na kopci nad malou vesnicí zvanou Vítochov v nadmořské výšce 626 m. V současné době patří do farnosti Bystřice nad Pernštejnem ve žďárském děkanátu brněnské diecéze. Obec Vítochov je dnes součástí města Bystřice nad Pernštejnem. Leží v okrese Žďár nad Sázavou v kraji Vysočina. Kostel sv. Michaela archanděla ve Vítochově je jedním z nejstarších kostelů na Moravě. Je chráněnou kulturní památkou České republiky.

Kostel byl postaven z lomového kamene, zdivo bylo vyspárováno vápennou maltou. Zvenčí působí dojmem středověké tvrze. Je obklopen hřbitovem, obehnaným kamennou zdí. V těsném sousedství kostela stojí márnice. Přístup na hřbitov je dvěma samostatnými branami, vedoucími k protilehlým obcím Vítochov a Písečné. Kostel má téměř čtvercový presbytář s valenou klenbou a mírně obdélníkovou kostelní loď s dřevěným trámovým stropem. K jižní straně lodi kostela je přistavěna věž. Jak je z vnější strany patrné věž byla stavěna natřikrát. V horní části věže jsou 2 zvony, každý z nich je opatřen starobylým nápisem. Na větším z nich je vylit nápis: „Tento gest zwon udelan ke cti a chwale tut obci 1535". Na menším zvonu, který je starší a pochází snad z 15. století, je napsáno: „Lit ke cti a chwale Panu Bohu a Panny Marige a swatemu Waczlawu".

Na severní straně presbytáře se nachází sakristie, která byla přistavěna dodatečně. Sakristie byla původně přístupná jenom z kostela, vchod do ní byl probourán z presbytáře v místě zvaném „sedile". (Poznámka J. K.: Latinské slovo „Sedilia", v jednotném čísle „sedile", označuje pevné výklenkové sedadlo, na němž během bohoslužeb usedal římsko-katolický kněz a jeho asistenti (jáhen, podjáhen). „Sedilia" se ve středověku používala také v pevnostní a domovní architektuře. Na hradech, v pevnostech a ve středověkých domech byla vytvořena zpravidla ne příliš daleko od okna.)

Kostel byl postaven přibližně v polovině 13. století. Přesný rok jeho výstavby neznáme, protože rok 1238, který se podařilo zjistit ze středověkých listin, je pravděpodobně dodatečně připsaný. Sakristie byla postavena přibližně v roce 1740. Kostel byl původně zamýšlen jako farní pro okolní obce. Podle některých pramenů byl farním kostelem jen krátce, podle jiných farním kostelem nikdy nebyl. V letech 1967–1969 probíhal v okolí kostela amatérský archeologický výzkum. Jeho výsledkem bylo zjištění, že v místech dnešního kostela a v jeho okolí bývalo pohanské pohřebiště.

Kostel sv. Michela archanděla ve Vítochově

Mezi nejvýznamnější památky v kostele patří gotické fresky, románská křtitelnice a náhrobní kameny. Fresky byly zhotoveny ve třech řadách. Nahoře na klenbě je vyobrazen v kruzích Pán Ježíš Kristus vševládnoucí a 4 znaky evangelistů (člověk, lev, býk a orel). Níže pak následují vyobrazení Kristova vjezdu do Jeruzaléma, Poslední večeře Páně, Ježíšova umučení, Kristova zmrtvýchvstání, Posledního soudu, Nanebevzetí Páně, Panny Marie ochranitelky a sv. Michaela archanděla, patrona kostela. V čase husitských válek byly malby zaomítány. V roce 1949 byly fresky objeveny a restaurovány. Fresky jsou na stěnách celého kostela, ale pro velmi špatný stav nebyly tehdy v kostelní lodi odkryty. Další restaurování proběhlo v průběhu celkové opravy kostela v letech 1967–1969.

Ke kostelu se váže celá řada legend, z nichž nejvýznamnější je o sv. arcibiskupu Metodějovi. Na své misijní cestě do Čech se sv. Metoděj zastavil na Dětochově hrádku a vyučil pana Dětocha a jeho družinu víře Kristově. Přikázal vystavět křesťanskou svatyni a slíbil, že se na zpáteční cestě u pana Dětocha zastaví, svatyni vysvětí a zanechá v ní kněze. Se stavbou měl prý pan Dětoch nemalé potíže. Začal stavět na několika místech, ale vždy nějaká nehoda způsobila, že musel vyhledat jiné místo ke stavbě. Když se nikde nevedlo lépe, poradil mu kdosi, aby zasadil na několika okolních vrších borovice kořeny vzhůru. Kde se borovice ujmou a porostou, tam měl kostel postavit.

Stalo se. A hle! Na kopečku, kde stála socha pohanského boha, se kořeny zazelenaly. I podivil se pan Dětoch této náhodě či divu. Nechal povalit pohanskou modlu a začal na tom místě stavět křesťanskou svatyni. Své dílo šťastně dokončil. Když se pak sv. Metoděj vracel z Čech, posvětil Dětochovu kapli a na jejím kamenném, velmi primitivním oltáři sloužil první mši svatou. Na připomínku této události se každým rokem dne 5. 7. v kostele sv. Michaela archanděla ve Vítochově koná cyrilometodějská pouť.

S využitím práce Marcely Kapounové
připravil Jiří Kachlík,
Brno, Česká republika

Foto na zadní straně:
Kostel sv. Michela ve Vítochově

